Ազգ
Azg
armenian daily
5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1996 ՇԱԲԱԹ, # 188 (1194)

4 ձայն չհերիքեց, որ Պետդուման Հայաստան գալու առաջարկն ընդունի

Երեկ Գալինա Ստարովոյտովան Պետդումայի նիստի ժամանակ անդրադարձել է Հայաստանի իրադարձություններին եւ առաջարկել պատգամավորների հանձնախումբ կազմել եւ ուղարկել Հայաստան տեղում կարծիք կազմելու: Սակայն 4 ձայն չհերիքեց, որ առաջարկն ընդունվի, հաղորդեց Մոսկվայի մեր հատուկ թղթակից Լուսին Ղուկասյանը:

Դավիթ Շահնազարյանը անհապաղ երկխոսության է կոչում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այսօր լրագրողների հետ ունեցած [illegible] զրույցում Դավիթ Շահնազարյանն անդրադարձել է Հայաստանում նախագահական ընտրություններից հետո ստեղծված կացությանը: Պրն Շահնազարյանը միանշանակ հայտարարել է, որ իր կարծիքով, իշխանությունն ու ընդդիմությունն անհապաղ պետք է երկխոսություն սկսեն՝ ստեղծված վիճակից դուրս գալու համար:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վիճարկել կարող է միայն Սահմանադրական դատարանը

Երեկվա «Ազգում» մեջբերված Խաչատուր Բեզիրճյանի ենթադրությունը ընդամենը պատասխան էր ԵԱՀԿ-ի ընդունած հայտարարությանը, որը որեւէ կերպ չի կարող անդրադառնալ ընտրությունների վերջնական արդյունքի վրա: Այսինքն, ՀՀ նախագահի ստացած ձայների տոկոսը մնում է նույնը՝ 51.75: Այս արդյունքը որեւէ փոփոխության կարող է ենթարկվել միայն այն դեպքում, երբ Սահմանադրական դատարանը որոշում կայացնի ընտրությունների առաջին փուլը անվավեր ճանաչելու մասին: Մինչ այդ ստացվում է նաեւ, որ ԵԱՀԿ-ի Վիեննայի կենտրոնատեղին մոտ օրերս հանդես կգա ընտրությունների ողջ ընթացքին եւ արդյունքներին վերաբերող ամբողջական եզրակացությամբ:

Փաստաթուղթ ՀԱԷԿ-ի անվտանգության հարցերով

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայկական ԱԷԿ-ի աշխատանքին ծանոթանալու նպատակով հոկտեմբերի 3–4-ին Հայաստանում էր գտնվում ռուսական կառավարական պատվիրակությունը, որը գլխավորում էր ՌԴ ատոմային էներգետիկայի փոխնախարար Լեւ Ռյաբովը: Սա 27-րդ միջպետական կառավարական հանդիպումն էր Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ՀԱԷԿ-ի հիմնահարցերի առնչությամբ:

Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամուլի կենտրոնում, երկօրյա բանակցությունների արդյունքում ստորագրվել է փաստաթուղթ ՀԱԷԿ-ի անվտանգության բարձրացման հարցերի վերաբերյալ, ինչպես նաեւ միջազգային ասպարեզում միջուկային անվտանգության ուղղությամբ Ռուսաստանի եւ Հայաստանի փոխադարձ պատասխանատվության, սարքավորումների մատակարարման հարցերի, ՀԱԷԿ-ի շահագործման մասին: Բացի այդ, փաստաթղթում հատուկ ուշադրություն է հատկացվել նոր վարկային համաձայնությունների հետ կապված հարցերին:

ՀԵՏԱՀԱՅԱՑ

Հայրիկյանի համար աթոռ չի պատվիրվել եւ ոչ մի օր...

Հոկտեմբերի 4-ին, Պարույր Հայրիկյանի բնակարանում հրավիրված ասուլիսի ընթացքում շոշափվեցին հարցեր, որոնք թեեւ ուղղակիորեն չէին կապվում [illegible] ընդդիմության հետագա անելիքների հետ, այնուամենայնիվ, չափազանց կարեւոր են թվում [illegible] գնահատման գործում: Երբ հիշում եք, «Առավոտ» օրաթերթի սեպտեմբերի 19-ի համարում ընթերցողի ուշադրությանն էր հանձնված Ազգային համաձայնության կառավարության ցուցակը: Մասնավորապես Պարույր Հայրիկյանին այդ ցուցակում հատկացված էր Ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղարի, նախագահի գլխավոր խորհրդականի (առաջադրվում ԱԺ նախագահի) պաշտոնը: Իսկ ի՞նչ պաշտոն էր խոստացված ԱԻՄ-Քի նախագահին: Այս հարցին Պարույր Հայրիկյանը պատասխանեց. «Դրանք ենթադրություններ [illegible] գործընկերների հետ նախապես համաձայնեցված են, եւ չգիտեմ, մենք [illegible] գործընկերներ չէինք, թե [illegible], բայց մենք պայմանավորվել էինք, որ այդ հարցերի մասին չէինք խոսելու մինչեւ ընտրությունները: Ես գիտեմ, որ [illegible], երբ մենք նախապես հայտարարած լինեինք, որ [illegible] պետք է կատարի Հայրիկյանը, [illegible]: Բայց քանի որ դա լուրջ [illegible] առաջացրեց, մենք համաձայնության [illegible] մի կես ու [illegible] վարչապետի, ռազմական նախարարների, արտգործնախարարի հարցերը լուծվել են Ազգային համաձայնության ղեկավար կազմի ձայների [illegible]: Այսինքն, մենք ոչ մի որոշում չենք կայացրել, ոչ մի պաշտոն չենք բաժանել: ԱԺ-ի նախագահ Հայրիկյանի լինելու մասին խոսում էին բոլորը: Բայց մենք դրան դեմ էինք, որովհետեւ ԱԺ-ի նախագահի ով լինելը որոշելու հարցն իրենց վրա վերցրած մարդիկ ի սկզբանե հայտարարում են, որ իրենք դեմոկրատ չեն: Նախ, պետք է կազմվի Ազգային ժողով եւ նոր նրա ներսում ընտրվի ԱԺ-ի նախագահ: Երբ մենք [illegible] էինք, որ Հայրիկյանը պետք է դառնա ԱԺ-ի նախագահ, նշանակում է, ես դառնում եմ նոր ՀՀՇ...

Ես ճիշտ որ ասեմ, [illegible] Հայաստանում ուզում եմ հաստատել իմ իշխանությունը, իմ բացարձակ իշխանությունը, բայց «իմ իշխանությունը» ասելով հասկանում եմ օրենքի իշխանությունը: Օրենքի իշխանությունը լինի, որ ես էլ [illegible] գրական գեղարվեստական»:

Ա. Պ.

Հեյդար Ալիեւը դատապարտեց հայ-ռուսական զորավարժությունը

4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը դատապարտեց անցյալ ամիս Հայաստանում անցկացված հայ-ռուսական միացյալ զորավարժությունները: Երեկ Բաքվում Ալիեւը հանդիպում ունեցավ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ներկայացուցիչների հետ: Վերջիններիս նպատակը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծման միջնորդությունն է: Ալիեւը նրանց հայտնեց, որ զորավարժությունները, որոնց ներկա են եղել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի առաջնորդները, հարցականի տակ են դնում հակամարտության կարգավորման գործում Ռուսաստանի միջնորդության անկեղծությունը: Ալիեւը նաեւ նշեց, որ Մոսկվայում Ադրբեջանի դեսպանատունը բողոքի նոտա է հղել Ռուսաստանի արտգործնախարարությանը՝ ավելացնելով, որ ինքն անձամբ զանգահարել է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Իգոր Ռոդիոնովին՝ բողոք հայտնելով ու դատապարտելով Հայաստանում ռուսական ռազմական ներկայությունը: Ինչպես հայտնի է, ռուս-հայկական եռօրյա միացյալ զորավարժություններն անց են կացվել երկու շաբաթ առաջ, Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանից 50 կմ արեւելք:

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Եվրախորհրդի պատվիրակությունը Հայաստանում կծանոթանա առկա կացությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հայտնի է դարձել, որ Եվրոպական խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովը հատուկ առաքելությամբ Հայաստան է գործուղելու իր երեք ներկայացուցիչներին, որոնք տեղում պետք է ուսումնասիրեն հետընտրական կացությունը Հայաստանում եւ հաշվետվություն ներկայացնեն այդ մասին Եվրոպական խորհրդին: Ինչպես հայտնի է, Հայաստանը Եվրոպական խորհրդում հրավիրյալի կարգավիճակ է ստացել եւ դիմում է ներկայացրել լիիրավ անդամ դառնալու համար: Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի ոչ անդամ երկրների հարցերով հանձնախմբի անդամ Հանեկա Զոլդեբրունը ամիսներ առաջ «Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում բարձր գնահատելով Հայաստանի նվաճումները ժողովրդավարության բնագավառում, նշել էր, թե ինքը կպաշտպանի Հայաստանի դիմումը: Այս անգամ, սակայն, տիկին Զոլդեբրունը խիստ մտահոգված է հայաստանյան իրադարձություններով եւ ռադիոկայանի հայկական ծառայությանը տված հարցազրույցում նշել է, որ Հայաստանից ստացված տեղեկությունները վրդովեցուցիչ են: Ընդդիմության գործիչներն ու անգամ խորհրդարանի անդամները բանտարկված են, իսկ երկրորդ թեկնածուն թաքնվում է, քանի որ հակառակ դեպքում նա բանտում կլիներ:

Խորհրդարանական վեհաժողովը ցանկանում է, որ առաքելությունն ուսումնասիրի կացությունը Հայաստանում, որից հետո միայն կարտահայտի իր կարծիքը:

Տիկին Զոլդեբրունը տեղեկացրեց, որ իր հետ Հայաստան կմեկնեն նաեւ իրավական հանձնախմբի անդամ, պարոն Ֆենիկը եւ քաղաքական հանձնախմբի անդամ Վոլլերը: Հավանաբար, առաքելությունը Հայաստան կմեկնի հաջորդ շաբաթ:

Վ. Մանուկյանին ոչ ոք չի պատրաստվում ձերբակալել

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հակառակ ԱԺՄ-ի պնդումների, այդ կուսակցության պաշտոնաթերթի՝ «Այժմի» տպագրությունը ոչ ոք չի արգելել, եւ հոկտեմբերի 4-ին լույս տեսավ շաբաթաթերթի հերթական համարը:

Նրանում տպագրված է «ձերբակալման նպատակով հետապնդվող» անձանց ցուցակը, որը գլխավորում է «ՀՀ նախագահ [?] Վազգեն Մանուկյանը»: Սակայն, հայտնի է, որ ինքնահռչակ նախագահը երկու օր առաջ ասուլիս է անցկացրել իր սեփական բնակարանում: ՀՀ գլխավոր դատախազը «Վեստի» լրատվական հեռուստածրագրին տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ իրավական մարմինները ԱԺՄ-ի ղեկավարին ձերբակալելու մտադրություն չունեն, եւ նախագահի նախկին թեկնածուի մեղքի չափը սեպտեմբերի 25-ի հայտնի իրադարձությունների կազմակերպման գործում պետք է որոշի դատարանը: Դիտորդների կարծիքով, Վ. Մանուկյանի «ընդհատակյա» գործունեությունը կարելի է որակել միայն որպես քաղաքական խաղ:

Վ. Մանուկյանը որպես վկա կանչվել է հարցաքննության

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այսօր, հոկտեմբերի 4-ի առավոտյան Վազգեն Մանուկյանի բնակարան են բերել եւ դռան մոտ թողել ծանուցագիր, որով նրան խնդրվում էր հոկտեմբերի 4-ին, ժամը 13.00–14.00-ին ներկայանալ ՀՀ դատախազության քննչական մաս՝ որպես վկա հարցաքննվելու համար

Ծանուցագիրը ստորագրել է ՀՀ դատախազության քննչական մասի պետ Ա. Գյոզալյանը:

Ըստ առկա տեղեկությունների, Վ. Մանուկյանը չի պատրաստվում ներկայանալ դատախազություն:

15 մարդու կալանավորման թույլտվություն է տրվել

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արմենպրեսի թղթակիցը դիմել էր ՀՀ դատախազություն պարզելու, թե սեպտեմբերի 25-ին Երեւանում տեղի ունեցած դեպքերի կապակցությամբ քանի հոգու նկատմամբ է որպես խափանման միջոց կալանավորման թույլտվություն տրվել:

Դատախազությունից հայտնեցին, որ հոկտեմբերի 4-ի դրությամբ սեպտեմբերի 25-ին Ազգային ժողովի շենքում կազմակերպված բռնարարքների համար որպես խափանման միջոց 15 մարդու կալանավորման թույլտվություն է տրվել:

Աղասի Արշակյանն ազատության մեջ

ԳԻԱՐՔՄԻ-ի համանախագահ, Աշոտ Մանուչարյանի ընտրական շտաբի պետ Աղասի Արշակյանը, որ սեպտեմբերի 26-ի վաղ առավոտյան ձերբակալվել էր իր տանը, հոկտեմբերի 3-ի երեկոյան ազատ է արձակվել՝ [illegible] չբացակայելու պայմանով: Պրն Արշակյանին կասկածում էին զենքեր եւ այլ [illegible] կազմակերպելու մեջ, սակայն նրա հանցանքը հաստատող փաստերն առայժմ չեն հաստատվել: Պրն Արշակյանից տեղեկացանք իր ձերբակալության որոշ մանրամասների մասին: Նրա բնակարանը խուզարկվել է առանց թույլտվության, արձանագրությունը ներկայացվել է ձերբակալության յոթերորդ օրը՝ սեպտեմբերի 28-ին (եռօրյա հացադուլից հետո): Պրն Արշակյանի ծեծի վկա չէր եղել, սակայն, որ ԱԱՆ [illegible] մեկուսարանի իր [illegible] նախկին [illegible], իսկ օրական 12 ժամվա [illegible] մեկուսարանում անցկացված 8 օրվա ընթացքում նա կորցրել է [illegible]: Պրն Արշակյանը հայտնեց մի [illegible] «Ազգային [illegible]» [illegible] ներկայացուցիչների հետ:

Է. Պ.

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Նախագահ Քլինթոնը ստորագրեց արտասահմանյան օգնության օրինագիծը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հայտնեց Ամերիկայի հայկական համագումարը, նախագահ Բիլ Քլինթոնը սեպտեմբերի 30-ի երեկոյան ստորագրել է 600 միլիարդ դոլարի ծախսերի օրինագիծը, որը 95 միլիոն հատկացնում է նախատեսում Հայաստանին: HR 3610 կոչվող այդ օրենքը ներառում է օտարերկրյա օգնության օրինագիծը եւ 1997 ֆինանսական տարվա հինգ առանձին հատկացումների օրինագծերը: Ինչպես սկզբնապես հաղորդել էր, երբ օտարերկրյա օգնության օրինագիծն անցկացվել է սեպտեմբերի 17-ին Պալատի եւ Սենատի [illegible] կողմից, օրինագիծը ներառում էր մի շարք հայանպաստ դրույթներ, որոնք այժմ դառնում են օրենք:

Բացի Հայաստանին 95 միլիոնի հատկացումից ֆոնդեր տրամադրելով, ԱՄՆ-ի կառավարությունը 10 միլիոն դոլար է նախատեսել անդրկովկասյան ձեռնարկատիրության հիմնադրամի համար՝ շրջանի տնտեսական զարգացումը խթանելու նպատակով:

Քլինթոնի վարչակազմը, որը [illegible] ընդդիմություն է ցուցաբերել մարդասիրական միջանցքի մասին ակտի եւ Լեռնային Ղարաբաղին ուղղակի մարդասիրական օգնության հատկացմանը, [illegible] Հայաստանի հետ [illegible] 225 միլիոնի [illegible]:

Թուրքիային հատկացվող տնտեսական օգնությունը նվազել է 22 միլիոն դոլարի սահմաններում եւ մարդասիրական օգնության մի [illegible]: Մարդասիրական օգնության միջանցքի ակտը այժմ ԱՄՆ-ի [illegible] Այս օրենքի [illegible] ԱՄՆ-ի մարդասիրական օգնության առաքմանը խոչընդոտող միջանցքի ակտը կտարածվի այս ֆինանսական տարվա վերջին:

Տես # էջ 8

ընթացիկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ըստ Հայրիկյանի՝ Ազգային դաշինքը դեռ կարող է շարունակել իր գործունեությունը

Հետընտրական մեկուկես շաբաթվա ընթացքում հրավիրված ասուլիսները ոչ այնքան իրենց հաճախականությամբ, որքան բովանդակությամբ, մտածել են տալիս։ Հաճախ խորհամերժ եւ անհանդուրժողական բնույթի, որանք սնվում են ընդդիմության տարբեր հենակետերից, մինչդեռ գործնականում հիմքը միշտ էլ մեկն է։ Պարույր Հայրիկյանի հոկտեմբերի 4-ի ասուլիսը կոչված էր նաեւ վերջին ներկայացնել այդ միակ հիմքը, եղած բոլոր խորդուբորդություններով հանդերձ։ Խորդուբորդությունները, ըստ Հայրիկյանի Հայաստանի քաղաքացիների ոտնահարված ազատություններն են, ապօրինի ծագում ունեցող համբուժտության գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունները, կենցաղային մակարդակների հասած եւ ոչ արտառոց երեւույթի բնույթ ստացած օրինախախտումները, դատական ատյանի վերջնական կամայական վճիռը եւ անգամ Սահմանադրության անտեսումը։ Ի ապացույց ասվածի, ԱԻՄ-ի նախագահի կողմից բերվեցին օրինակներ։

Մասնավորապես, առանց դատարանի որոշման (ինչը նախատեսված է ՀՀ հիմնական օրենքով) ձերբակալվում են մարդիկ, ծեծվում են, ահաբեկվում եւ այլն այլն. ըստ Պարույր Հայրիկյանի, համեմատության ոչ մի եզր չի կարող ունենալ խորհրդային ժամանակների համապատասխան գործելակերպի հետ։

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում արձանագրված օրինախախտումները, այդ հենքի վրա կատարված արդյունքների կեղծիքը, ԱԻՄ-Ք-ի գրասենյակի բալանը եւ կուսակցության մի շարք անդամների ձերբակալումը, պատգամավորական երկու խմբակցությունների (ԱԻՄ-Ք-ի եւ ԱԺՄ-ի) ապօրինի ցրումը Պարույր Հայրիկյանը որակեց որպես կայացած պետական հեղաշրջում։ Հեղաշրջում իշխանությունների կողմից։

Խոսելով Ազգային դաշինքի շուրջ ԱԻՄ-Ք-ի նախագահը կրկնեց իր այն համոզվածությունը, ըստ որի Վազգեն Մանուկյանը խոսք խախտել է նախագահության չորս ռազմարձությունների վերաբերյալ, որն Հայրիկյանը նշեց, որ Բ. Առաքելյանի, Ա. Սահակյանի եւ մյուս պատգամավորների վրա ճնշում գործադրողները պետք է դատարանի առաջ կանգնեն, սակայն (մեջբերում ենք հոկտեմբերի 2-ի իր հայտարարությունը - Ա. Դ.) «պետք է պատասխանատվության ենթարկվեն նաեւ անմեղ քաղաքացիներին ծեծ-ծակած ոստիկանները, ձերբակալվածների նկատմամբ բռնարարներ կատարողները, առանց դատարանի որոշման գրասենյակները ապօրինաբար հափշտակողները, առանց դատավճռի մարդկանց կալանավայրերում պահողները եւ ընտրությունների ընթացքում խախտումներ կատարած մարդիկ»։ «Երբ ժամանակին «Ղարաբաղ» կոմիտեն խնդրեց դատապարտել Ոսկանյանի գլուխը կտրելու համար, ասաց Պարույր Հայրիկյանը, ապա այսօր նույն «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի կեսը մյուս կեսի գլուխը չէր կտրի»։

Ինչ վերաբերում է ՀՀ ԱԺ-ի սեպտեմբերի 26-ի արտահերթ նիստում ցուցաբերած իր վարքագծին, ապա Պարույր Հայրիկյանը խոստովանեց, որ արդյունքում թեեւ մի փոքր տատանվել է իր վարկանիշը, սակայն ելույթը միակ առիթն էր խոսելու ընդդիմության անունից, գնահատել ընդդիմության անունից եւ բոլոր չսալ իշխանավորներին ներկայացնել ողջ շարժումը։ Շարժում, որն ըստ Հայրիկյանի ազատագրական բնույթի է եւ ոչ թե հեղաշրջում։ «Մեկ մարդը հեղաշրջում իրականացնել չի կարող, նշեց ԱԻՄ-ի նախագահը, իսկ Վազգեն Մանուկյանը սեպտեմբերի 25-ին ամբողջ պատասխանատվությունը վերցրել է իր ճակատը»։

Խոսելով ... թեկնածուների պայմանավորվածությունը «վերցնելով ողջ պատասխանատվությունը իր վրա»։ Ընդ որում, որն Հայրիկյանը մեղադրեց այդ ամենում ոչ այնքան Ազգային համաձայնության միասնական թեկնածուին, որքան վերջինիս կուսակցական շրջապատին, որի ճնշումը Վազգեն Մանուկյանի վրա, ըստ Հայրիկյանի, ակնհայտ էր։

«Մինչդեռ, նշեց ԱԻՄ-Ք-ի նախագահը, մեր դաշինքը ձեւավորվել էր ոչ թե կուսակցական պայմանավորության հիմքի վրա, այլ միասնական թեկնածու առաջադրելու նպատակով»։ Այնուամենայնիվ, որն Հայրիկյանի համոզմամբ, Ազգային դաշինքը դեռ կարող է շարունակել իր գործունեությունը, «եթե միայն Վազգեն Մանուկյանը ընդունի իր խախտումը»։ Խոսելով Վազգեն Մանուկյանի հետ հաղորդակցվելու մասին, Պարույր Հայրիկյանը նշեց, որ կարող եղել է անուղղակի, երբ ինքը Վարդանի Իշխանյանի միջոցով, միասնական թեկնածուին խորհուրդ է տվել դիմելու ՀՀ Սահմանադրական դատարան։ (Հաղորդակցման վերաբերյալ նշենք, որ ԱԻՄ-Ք-ի նախագահի բնակարանի հեռախոսը արդեն մի քանի օր է, ինչ անջատված է)։

Արտահայտելով իր դիրքորոշումը, սեպտեմբերի 25-ի (եւ ոչ միայն) ի-

ԱՐԻՍ ԴԱՎԹՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արեւմուտքը գործածության մեջ է դրել դեմոկրատիայի իր երկակի սկզբունքը

ԵԱՀԿ դիտորդների խումբը Վարշավայում հրապարակել է Հայաստանում նախագահական ընտրությունների մասին իր երեք էջանոց ներքական հայտարարությունը՝ հարցականի տակ դնելով Հայաստանում նախագահական ընտրությունների առաջին փուլի արդյունքները։ Այս հայտարարությունն առնվազն տարօրինակ է, քանի որ մի շաբաթ առաջ խմբի ղեկավար Օսբորնը, ամփոփելով դիտորդների զեկույցմանները, Երեւանում արել է հայտարարություն, այն է՝ նախագահական ընտրությունների ընթացքում արձանագրված խախտումները չեն կարող անդրադառնալ ընտրությունների վերջնական արդյունքի վրա։ Տրամաբանական եզրակացություն, որը լիովին համապատասխանում է Անկախ դիտորդությունների համագործակցության դիտորդների եզրակացությանը։ Կարճ ժամանակ գնահատման նման հակադիր փոփոխությունը միայն բացատրվում է մեր տարածաշրջանում Արեւմուտքի, առաջին հերթին ԱՄՆ-ի ռազմավարական միակողմանի, նվաճողական շահերով, որոնք առավել ցայտուն դրսեւորվեցին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի սեպտեմբերի 30-ի վճռական ելույթից հետո։ Իր քաղաքական եւ տնտեսական մենաշնորհը ողջ աշխարհում հաստատելու նպատակ հետապնդող սառը պատերազմում հաղթած ասպարեզ Արեւմուտքի համար պատմականորեն Ռուսաստանի շահերի շրջանակում գտնվող մեր տարածաշրջանը, ներառյալ նաեւ Ադրբեջանը իր նավթի հարուստ պաշարներով, ամենաշահութաբեր տարածաշրջաններից մեկն է։ Մեր տարածաշրջանում Արեւմուտքի բացարձակ տիրապետությունը խանգարում է, առաջին հերթին, Հայաստանը, որը Ռուսաստանի հիմնական ռազմավարական դաշնակիցն է։ Նման հայտարարություններով հարվածելով Հայաստանին Արեւմուտքը փորձում է Ղարաբաղյան հարցը լուծել ի նպաստ իր նավթային շահերի՝ Հայաստանն ապակայունացնելու միջոցով մասնավորապես իշխանությունների լեգիտիմությունը շեշտելով նրանց խաղաղաթյանն ապահովելու վրա։ Լուծում, որը լիովին կբավարարի Ադրբեջանի պահանջները։ Միայն այս ձեւով Ադրբեջանը պատրաստ է Արեւմուտքին հանձնել իր նավթային պաշարները։ Տիրապետելով տարածաշրջանին եւ նրա շահային, Արեւմուտքը ՆԱՏՕ-ի սահմանները ընդհուպ մոտեցնում է Ռուսաստանին։ Այս նպատակներին հասնելու համար դեմոկրատիան դարձել է Արեւմուտքի հիմնական խաղաքարը։ Արեւմուտքը գործածության մեջ է դրել դեմոկրատիայի իր երկակի ստանդարտը։ Մեր ընտրություններում հանդիպած ռուտինային խախտումները համարվել են դեմոկրատիայի նորմերի ստորացում խախտում։ Իսկ որ Սերբիան ռմբակոծած ՆԱՏՕ-ի զինվորները խախտում էին բոսնիական Սերբիայի ընտրությունները՝ ահաբեկելով առաջնորդ Կարաջիչին ձերբակալելու հրամանը ձեռքներին, դա դեմոկրատիա է։ Երբ Միջազգային արժույթային հիմնադրամի (ՄԱՀ) դրամաշնորհով, իսկ ավելի ճիշտ՝ շանտաժով արդված էր Հայաստանի վարչապետ Բագրատյանի կառավարությունը բարձրացնել հացի եւ էլեկտրաէներգիայի գինը, հաշվի չառնելով ժողովրդի նվաստացումը՝ դա դեմոկրատիա է։ Իսկ երբ նախագահ Տեր-Պետրոսյանը բարձրացրեց արդյունաբերության զարգացման, ռեֆորմների սոցիալական ուղղվածության, կադրային փոփոխությունների հարցը, ինչը վերջին հաշվով նշանակում է, որ Հայաստանը չի վերածվի Արեւմուտքի հումքային կցորդի, ապա ընտրությունները Հայաստանում մեկ շաբաթվա ընթացքում դարձան չհամապատասխանող դեմոկրատիայի նորմերին։ Այնպես որ, Հայաստանն իր պատմության մեջ ներքին ուժերի քաղաքական կամատիրության շնորհիվ դառնում է խաղաղարար մեծ քաղաքականության մեջ։ Ամենացավալին, այնուամենայնիվ, այն է, որ Հայաստանի սոցիալական եւ հոգեբանական կայունացման ձգտումը ոչինչ է արեւմտյան դեմոկրատիայի երկակի ստանդարտի առջեւ։

«Շամիրամ» քաղաքական կազմակերպության նախագահություն

ՍԵՄԻՆԱՐ

«Պետական ապարատի դերը Հայաստանի քաղաքական եւ հասարակական կյանքում»

Չնայած հանրապետության կյանքում տեղի ունեցած բուռն իրադարձություններին, Արտասահմանյան երկրների հետ համագործակցության եւ մշակութային կապերի եւ հայկական ընկերությունում «Քաղաքացիական ֆորում» ծրագրով անցկացվող սեմինարների շարքը շարունակվում է։ Երեկ տեղի ունեցած հերթական սեմինարի թեման «Պետական ապարատի դերը Հայաստանի քաղաքական եւ հասարակական կյանքում», ներկայացրեց ԳիԱրՔՅի-ի վերլուծական կենտրոնի ղեկավար Ալեքսանդր Աղամալյանը։ Նյութին անցնելուց առաջ, սակայն, ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնի տնօրեն, ԳիԱրՔՅի-ի խորհրդի նախագահ Սուրեն Զոլյանն այսպես գնահատեց նախորդ սեմինարների արդյունավետությունը. ընտրությունները եւ դրան հաջորդած իրադարձությունները ցույց տվին, որ դրանք չեն հասել իրենց գերնպատակին՝ քաղաքացիական հասարակության, կայուն զարգացման եւ ազգային միասնության հաստատում։ Ընտրությունների ժամանակ ազգային միասնությունը դարձել էր ընդդիմության, կայուն զարգացումը («հաղթանակ, առաջընթաց, խաղաղություն» ձեւակերպմամբ) Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կարգախոսը, ասաց նա, եւ այդ երկու գաղափարները միացնելու ռեալ հնարավորություն էր ստեղծվել։ Սակայն պակասում էին քաղաքացիական հասարակության կայուն եւ ձեւավորված ինստիտուտները, եւ արդյունքում ունենք այն, ինչ ունենք։ Այս պայմաններում առավել եւս ընդգծվում է քաղաքացիական հասարակության զարգացման անհրաժեշտությունը։

Ներկաները, այդ թվում օրվա բանախոսը, գոհունակություն հայտնեցին ԳիԱրՔՅի-ի համանախագահ Աղասի Արշակյանին վերջին իրենց շարքերում տեսնելու առթիվ (որն Արշակյանը նախորդ երեկոյան ազատ էր արձակվել՝ քաղաքից չբացակայելու պայմանով!) ափսոսանք հայտնեցին, որ սեմինարների ակտիվ մասնակիցներ Սեյրան Ավագյանը, Շավարշ Քոչարյանը, Կիմ Բալայանը, Արամ Սարգսյանը եւ Անդրանիկ Քոսնագյանը հայտնի պատճառներով բացակայում են։

Պրն Աղամալյանը, կարեւորելով պետական ապարատի վճռորոշ դերը Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության հաստատման գործում, ընդգծեց, որ մեր երկրում անկախ պետականությունը կայացել է չափազանց հապճեպ, առանց պետական շինարարության գլխավոր ոլորտների (ազգային անվտանգության համակարգ, պետական ապարատ, ներքին եւ արտաքին, տնտեսական, կադրային քաղաքականություն) հիմնադրույթների մշակման, օգտագործվել են խորհրդային ժամանակներից ժառանգված կառույցները։ «Կադրերի ընտրությունը կատարվել է ամենից առաջ անձնական հավատարմության հիմունքներով, արդյունքում մեծապես տուժել է իշխանական կառույցների կոմպետենտությունը, ասաց պրն Աղամալյանը։ Սակայն 1994 թ.-ից հետո դեռ պահպանվում էր քաղաքացիական պետության ձեւին վերադառնալու հնարավորությունը, որ ենթադրում է հստակ, ռեալ ընտրություններով կազմավորված քաղաքական վերնախավ, կոալիցիաներ, ոչ իրավական գործողությունները բացառող մեխանիզմներով ապահովված պետական ծառայողների միջին խավ, պետական հովանավորությունից օգտվող կուսակցություններ՝ ռեալ սուբյեկտ։ Ցավոք, իշխանությունները բաց թողեցին պահը, խորհրդարանային, նախագահական ընտրությունները լուրջ ընթանում էին ժողովրդավարական նորմերից, քաղաքացիների կամքի արտահայտման իրավունքի ոտնահարում։ Սեպտեմբերի 25-ից սկսած Հայաստանում ձեւավորվում է ինքնանպատակ պետական ապարատ, իշխանական կառույցների ծառայության կենտրոնը տեղափոխվում է ուժային նախարարությունների կողմը, տեղի է ունենում միգրացիա դեպի ռազմական ուժի կառույցներ, հաստատվում են ոչ լեգիտիմ իշխանություններ, որ վտանգի տակ են դնում անկախ պետականությունն առհասարակ, ավելացնում պետության կախումն արտաքին աշխարհից»։ Պրն Աղամալյանի կարծիքով, ստեղծված իրավիճակն անհաղթահարելի լուծումներ է պահանջում, որ հնարավոր է միայն ամբողջ ժողովրդի, արտաքին աշխարհի, ժողովրդավարական աշխարհի աջակցության՝ ժողովրդի արտահայտված կամքի վերահաստատման ճանապարհով։ Որպես կոմպրոմիսային օրինակ կարող է դիտվել նոր ընտրությունների անցկացումը։

Զեկուցումից հետո բանախոսը պատասխանեց սեմինարի մասնակիցների հարցերին, ծավալվեցին քննարկումներ, որոնցից պարզ դարձավ, որ օրվա թեման, որի արդիականությունն առաջին հայացքից կարող էր կասկածելի թվալ, անմիջականորեն առնչվում էր Հայաստանում ստեղծված իրավիճակին։

ԼԻԼԻԹ ԳՈՒԼՈՅԱՆ

Թուրքիան նոր տրանսպորտային ուղիներ է փնտրում Վրաստանի տարածքով

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Առաջիկա հինգ տարիների ընթացքում պետք է կառուցվի Եվրոպան Կովկասի հետ կապող մի նոր տրանսպորտային ուղի՝ Կարս-Թբիլիսի երկաթգիծը։ Երկաթգծի կառուցման մասին պայմանավորվածությունը Վրաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ վավերացված է երկու երկրների նախագահների միջեւ կնքված «Տարանցումների» մասին համաձայնագրության մեջ։ Ինչպես տեղեկացվել է օրերս Ստամբուլում տեղի ունեցած Սեւծովյան երկրների տնտեսական համագործակցության համաժողովում, որը նվիրված էր Եվրոպա-Ասիա տրանսպորտային միջանցքի խնդրին, Կարս-Թբիլիսի երկաթուղին կունենա մոտ 150 կմ երկարություն, որից 25 կմ-ը կանցնի Վրաստանի տարածքով։ Նախատեսված է երկու տարում ավարտել երկաթգծի նախագծային աշխատանքները, իսկ երեք տարում՝ շինարարությունը, որի համար կծախսվի մոտ 350 մլն ԱՄՆ դոլար։

Ինչպես հայտնի է, այդ տարածքում վաղուց արդեն գոյություն ունի Թուրքիան եւ Հայաստանը կապող Կարս-Ախուրյան երկաթգիծը, որը փաստորեն Կարս-Թբիլիսի ճանապարհի կառուցման դեպքում կմնա «խաղից դուրս» վիճակում։ Այս մտահոգությունը համաժողովում արտահայտվել է հայկական պատվիրակության կողմից։

Էլեկտրասպառողների խորհրդատվության կենտրոն

Էլեկտրական էներգիայի իրացման արդյունավետությունը բարձրացնելու, սպառողների շահերը պաշտպանելու նպատակով էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտում ստեղծվել է «էլեկտրասպառողների խորհրդատվության կենտրոն»։ Կենտրոնի նպատակն է գործնական խորհուրդներ տալ էլեկտրական էներգիա սպառողներին, լուսաբանել ու մատչելի դարձնել էներգետիկայի բնագավառում տեղի ունեցող փոփոխությունները, վերլուծել հարցադրումները, բողոքները եւ տեղեկացնել նախարարությանը, հասարակական կարծիքի ուսումնասիրություն, մշակել գործնական առաջարկություններ։ Կենտրոնը գործում է օգոստոսի 1-ից։ Խորհրդատվությունը անվճար է։

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊՈՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 3 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագրական խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ձեւավորում / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ազգային

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ահեղ երկընտրանք

Հավատարմությունը երկփեղկելու վտանգը

Լրագրող բարեկամիս (ձեռքս չի գնում ավելացնել՝ երբեմնի) իմ հասցեին արած ռեպլիկից զարմանքով իմացա, որ «դրսից սպիտակ-ներսից սեւ» հոդվածներս «օրը օրին եւ սառը սառին արտատպվում են արտերկրի դաշնակցական մամուլի էջերում (օրինակ՝ Բեյրութի «Ազդակ»-ի)»:

Ցավոք, այնքան էլ մեծ հնարավորություններ չունեմ արտերկրի հայ մամուլն ընթերցելու, հենց հայ, եւ ոչ թե «դաշնակցական» մամուլը, որովհետեւ ինձ համար սփյուռքահայ մամուլը Արժեք է՝ անկախ կուսակցականությունից: Արժեք հենց թեկուզ այնքանով, որ հայատառ է ու հայալեզու, դրանով իսկ լծված առնվազն հայապահպանման ազնիվ գործին: Ուստի սփյուռքահայ մամուլում, նաեւ «Ազդակում», վերատպագրվելը ես մեծ պատիվ եմ համարում ինձ համար, ոչ թե դասալքության արժանի ինչ-որ բան, որի երանգով այս լուրն իր ընթերցողներին, նաեւ ինձ մատուցելու պարտականությունն էր ստանձնել իմ ընդդիմախոսը: Չհիասթափեցնեմ ազգո բարեկամիս՝ ինձ վերատպագրել են սփյուռքահայ նաեւ այլ թերթեր՝ անցյալներում, վերատպագրում են անգամ հայաստանյան, այդ թվում իշխանամետ թերթերը նույնիսկ այս օրերին, քաղվածքներ են անում պետական ու մասնավոր ռադիոկայանները՝ մամուլի տեսություններ հաղորդելիս:

Բայց լինի, էժանագին պարծենկոտություն չէ, որ մղում է մատնանշելու այս պարագան (այդ տղայական տարիքից վաղուց դուրս եմ եկել): Ես ընդգծում եմ սոսկ մի նպատակով, որպեսզի ասեմ, թե իմ «դրսից սպիտակ, ներսից սեւ» հոդվածները, ինչպես երեւում է, ամենեւին էլ այնքան անարժեք չե՞ն, որքան կարծում է աշխարհը միայն սեւ ու սպիտակ տեսնող խեղճ բարեկամս: Ինքն իրեն «մարքսիստ պատմաբան» համարող մեկի համար սա, թերեւս, ներելի բան է: Մարդը ողջ կյանքում համոզված է եղել, որ աշխարհը հենց միայն սեւ ու սպիտակ գույներից է բաղկացած, համաշխարհային պատմությունը սոսկ հակամարտ դասակարգերի պայքարի պատմություն է, ուրիշ ոչինչ, որ «ստրուկն ու ստրկատերը, պատրիկն ու պլեբեյը, բանվորն ու բուրժուան» հավերժական անտագոնիզմի մեջ են, այս «շիրույթում» ուրիշների համար տեղ չկա, չեզոքներ, այլ կերպ մտածողներ չեն եղել եւ չեն կարող լինել, այսինքն՝ ով մեզ հետ չէ՞ մեր դեմ է...

Կործանարար մոլորություն:

Դեռ երկու հազար տարի առաջ Հուլիոս Կեսարը, Ռուբիկոնն անցնելուց հետո, հայտարարեց. «Ով իմ դեմ չէ՝ ինձ հետ է»: Երկար ու ձիգ 20 դարերի ընթացքում, դժբախտաբար, մարդկությունը չհասավ Կեսարի հանճարին, նրա արտահայտած մտքի լիակատար ըմբռնմանն ու վարվելակերպի նորմ դարձնելուն՝ հատկապես քաղաքականության ոլորտում: Դեռ այսօր էլ շատ, չափազանց շատ են աշխարհը երկփեղկված, միմիայն հակամարտ, իրարամերժ ուժերի բաժանված տեսնելուն հակված, դասակարգային պայքարի մտայնությամբ վարակված, դրանից ձերբազատվելու անկարող մարդիկ, որոնցով, ցավոք, լի է նաեւ մեր հասարակությունը: Սեպտեմբերյան իրադարձությունները եկան հաստատելու, որ անչափ շատ են մեր ներօրյա իրադարձություններին մարքսիստական այդ անհաշտության դիրքերից մոտեցողները, հայաստանյան իրականությունը «տեր-պետրոսյանականության» եւ «հակատեր-պետրոսյանականության» կամ «լեւոնականների» ու «վազգենականների» բախմամբ բացատրելու կողմնակիցները, որոնցից մեկն էլ, ափսոս, իմ հիշյալ բարեկամն է:

Ծավալելով իր բառով ասած՝ «տեր-պետրոսյանական» մոլեռանդ քարոզչություն, նա եւ նրա պես մտածողները չեն ուզում հասկանալ, որ դրանով իսկ ազգը երկփեղկում են, բաժանում մեկը մյուսին հակադրված, մեկը մյուսի գոյությունը չհանդուրժող բանակների, հրահրում մեկի կամ մյուսի «չեզոքացմանը» կամ առանց դիվանագիտական նրբանկատության ասած՝ ոչնչացմանը ձգտելուն տրամադրող գործելակերպի:

Գտել եւ գտնում եմ, որ երկիրը «լեւոնականների» ու «վազգենականների» տրոհելու «մարտավարությունը» իսկական խելահեղություն է: Հակադրվել եւ հակադրվելու եմ դրան՝ համեստ կարողություններիս ողջ զորությամբ:

Իմ եւ ինձ նման իրեն ազատ երկրի ազատ քաղաքացի համարող յուրաքանչյուր ուրիշ մեկի անկապտելի իրավունքն եմ համարում չլինել ո՛չ «տեր-պետրոսյանական», ո՛չ «հակատեր-պետրոսյանական», ո՛չ «լեւոնական», ո՛չ «վազգենական», չքացանելով մեկի կամ մյուսի արժանիքները ու թերությունները՝ իրենց ընկալմամբ ու իմաստավորմամբ եւ ըստ այդմ համակրանք ունենալ-չունենալու ազատությունը:

Ես խորապես հարգում եմ հանրապետության նախագահին անկեղծորեն սատարող մարդկանց, եթե դա բխում է մաքուր սրտից եւ թելադրված չէ շահամոլական ակնկալիքներով: Նույնչափ հարգում եմ ընտրություններում նախագահին մարտահրավեր նետած քաղաքական գործիչներին սատարողների կարծիքը, եթե դարձյալ բխում է մաքուր ակունքներից: Բայց, խոստովանած լինի, առավել հարգում եմ նրանց, ովքեր իրենց համակրանքներում չեն առաջնորդվում կույր պաշտամունքի բնազդներով, մեկին կամ մյուսին աստվածացնելու, ֆետիշացնելու մոլագարությամբ: Ես վախենում եմ... ցանկացած մոլագարությունից, մտասեւեռումից, որովհետեւ դա ուղիղ գծով տանում է դեպի մյուսի... բացառումը՝ առանց միջոցների մեջ խտրականություն դնելու:

Մինչեւ կոկորդս կուշտ եմ պատմական որեւէ անհատի կուռք դարձնելու հոգեբանությունից: Հիշենք, որ բոլոր կուռքերը վաղ թե ուշ տապալվում են, ճզմելով... բազմաթիվ անմեղների: Երբեւէ չեմ ժխտել հանրապետության նախագահի արժանիքները՝ բազմակողմանի զարգացածությունը, հետեւողական վարպետությունը, քաղաքական կանխատեսումների անուրանալի ձիրքը, սառնասրտությունը, վճռականությունը, օրհասական իրավիճակներում երբեմն միակ ճիշտ լուծումը գտնելու կարողությունը... Սակայն նախագահը զերծ չէ նաեւ մարդկային թերություններից ու թուլությունից, որոնք երբեւէ չեմ վախեցել մատնանշել: Այսօր սակայն հարկ չեմ համարում դրանք կրկնել՝ խնայելով նրան գոնե իբրեւ մարդու, որը վերջին մեկ ամսում չափազանց շատ արդար ու անարդար հարձակումների թիրախ դարձավ: Ասեմ միայն, որ նրա մարդկային թուլություններն ու թերությունները, զբաղեցրած բարձր դիրքի պատճառով, ոչ քիչ դեպքերում անցանկալի հետեւանքներ են ունենում ոչ միայն եւ ոչ այնքան իր համար, որքան՝ բոլորիս: Այստեղից՝ նրա սխալների ու վրիպումների հանդեպ անողոքությունը, այդ թվում նաեւ իմ կողմից, որ պարզունակորեն հասկացվում է իբրեւ «հակատեր-պետրոսյանականություն»:

Հասկանանք, վերջապես, որ կանգնած ենք պատմական ահեղ երկընտրանքի առաջ՝ ժողովրդավարությո՞ւն, թե՞ բռնատեսության ազատությո՞ւն, թե՞ իշխանություններին հպատակված, պատանդված, բռնամանքը հոգու խորքում անթեղած ու փոխվրեժի տենչը փայփայող, ներքուստ ամեն վայրկյան կրկին պայթելու պատրաստ հասարակություն:

Հարցը շատ ավելի լուրջ է, քան անցյալներից հայտնի «հասունյանականություն» ու «հակահասունյանականություն» հոսանքների պայքարը, որի չափանիշներով մեր ներօրյա իրողություններին մոտենալու կեցվածքը «բուրում» է առնվազն հարյուրամյա մգլահոտով: Հարցը միայն այն չէ, թե ո՞ւմ, ո՞ր անհատին տալ նախապատվությունը: Հարցը միայն այն է, թե նրանք, ովքեր այսօր իրականացնում են պետական իշխանությունը եւ նրանք, ովքեր հավակնում են նվաճել այդ իրավունքը, ներքուստ պատրա՞ստ են ենթարկվելու մեր երկրի օրենքներին, ժողովրդի կամքին: Սահմանադրորեն ամրագրված՝ «իշխանության աղբյուրը ժողովուրդն է» դրույթը արժեք ունի՞ նրանց համար, թե՞ ոչ: Արդյո՞ք մեկը պատրաստ չէ ուժային մեթոդներով «փոխելու» այդ կամքը, ինչպես որ մյուսը՝ քաղաքացիական անհնազանդություն բորբոքելով:

Քաղաքական այն գործիչը, ով էլ լինի, որը կնահանջի ժողովրդավարության սկզբունքից՝ կարժանանա պատմության դատապարտությանը, երկիրը հետ կշպրտի դեպի քաղաքացիական առճակատում կամ ամբողջատիրության ճահիճ:

Ես ուզում եմ, որ մեր կյանքից բացառվի թե՛ մեկը, թե՛ մյուսը:

Ուզում եմ, որ մեր քաղաքական այրերից ոչ մեկը չտառապի «անփոխարինելիության» բարդույթով, ինքն իրեն չհամարի «փրկիչ», որովհետեւ զանգվածների վրա ազդեցություն ունեցող ցանկացած անձ, ինչպես նաեւ պետական իշխանության լծակներին տիրող ցանկացած պաշտոնյա, ով հավատում է այդ պատրանքին, կամա-ակամա պատուհաս է դառնում սեփական ժողովրդի համար, երբ նրանց դեմ արտահայտված ցանկացած ամենաանմեղ խոսք մեկնաբանվում է իբրեւ դաժանորեն պատժվելու ենթակա սրբապղծություն:

Ես ուզում եմ, որ բռնությունը, իր ցանկացած դրսեւորմամբ, տեղ չունենա հայ հասարակության մեջ: Ահավոր տագնապ եմ զգում սեպտեմբերի 25-ի դեպքերից հետո ձերբակալված անձանց նկատմամբ կիրառվող ֆիզիկական բռնությունների մասին համառորեն շրջող լուրերից: Գտնում եմ, որ պետությունն իրավունք չունի իջնելու մինչեւ Ազգային ժողովի շենք ներխուժած եւ վայրագություններ գործած ամբոխի մակարդակին: Որովհետեւ երբ պետությունն անձնավորվում է, առաջնորդվում «ակն ընդ ական» սկզբունքով, երբ վրեժխնդրության մոլուցքը տիրում է իշխանավորներին եւ արդեն նրանց կամքից անկախ, իբրեւ բնական հակազդեցության հետեւանք, փոխանցվում պետականորեն կիրառվող բռնությունից տուժածներին՝ հասարակության մեջ չի մնում որեւէ մեկի պաշտպանվածության երաշխիք: Այդպիսի երկիրը ոտք է դնում այն սայթաքուն ճանապարհը, ուր ամեն մեկը, ամեն մի անգամ ամենաչեզոք մարդ, կարող է ոտքի կոխան դառնալ իրար հոշոտելու մոլուցքով հրապարակ իջած «փախլեւանների»:

Ուրեմն՝ [illegible] զսպենք այդ «փախլեւաններից» մեկի կամ մյուսի փառամոլությունը, խափանենք անթույլատրելի, հակասահմանադրական ձեւերով «գոտեմարտելու» նրանց կիրքը, որպեսզի անհաղորդ քաղաքական կրքերից չվտանգվի երկիրը եւ յուրաքանչյուրիս ազատությունն ու անվտանգությունը

[illegible]

ԵՐԵՎԱՆ

Լենսեր Աղալովյանին կալանել էին նրա անձնական անվտանգությունը ապահովելու նպատակով

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կալանքից Հայաստանի նախագահության նախկին թեկնածու, ակադեմիկոս Լենսեր Աղալովյանը: Նա վեց օր գտնվել է ՀՀ ԱԱՆ քննչական մեկուսարանում առանց դատախազի թույլտվության եւ առանց մեղադրանքի ներկայացման:

Աղալովյանը ընդդիմադիր դաշինքի մեջ մտնող «Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության ղեկավարն է: Նա իր թեկնածությունը հանել էր հօգուտ Վազգեն Մանուկյանի:

«Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ Լ. Աղալովյանը հաղորդեց, որ սեպտեմբերի 26-ին ՀՀ ԳԱԱ իր գլխավորած Մեխանիկայի ինստիտուտ են եկել հանրապետության ՆԳՆ աշխատակիցներ եւ հրավիրել ՆԳՆ՝ զրույցի:

Սակայն, ՆԳՆ շենքից Լ. Աղալովյանը ուղարկվում է Ազգային անվտանգության նախարարություն, ուր խիստ նվաստացուցիչ անձնական խուզարկությունից հետո (նրան մերկացրել են, վերցրել են փողկապը, կոշկակապերը եւ մեկուսարանում չթույլատրվող այլ իրեր) Լ. Աղալովյանին ուղեկցել են բանտախցիկ:

Երկու օր նա գտնվել է բանտախցում, չստանալով իր կալանման վերաբերյալ որեւէ բացատրություն: Սեպտեմբերի 28-ին նրան հարցաքննել է Հայաստանի դատախազության հատուկ կարեւորության գործերի ավագ քննիչ Գեւորգ Աբաջյանը: Այն հարցին, թե ինչն է իր կալանման պատճառը, քննիչը պատասխանել է, որ դա իրականացվել է զուտ Աղալովյանի անձնական անվտանգության ապահովման նպատակով: Լ. Աղալովյանը ցուցմունքներ է տվել իբրեւ սեպտեմբերի 25-ի իրադարձությունների վկա: Հաջորդ օրը Աղալովյանի հետ զրուցել է ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանը:

Սեպտեմբերի 25-ի իրադարձությունների մասին իր ցուցմունքներում Աղալովյանը նշել է, որ ընդդիմության պահանջը՝ ստուգել ԿԸՀ-ում գտնվող արձանագրությունների համապատասխանությունը այն պատճեններին, որոնք ստացվել են Վազգեն Մանուկյանի վստահված անձանցից, չէր հակասում օրենքին, ինչպես որ պնդում է ԿԸՀ նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանը: Հենց այդ հակասությունն էլ ձգձգել է բանակցությունները:

Աղալովյանը ցուցմունքներում ընդգծել է, որ բանակցությունների ընթացքում Ազգային ժողովի աշխատակազմի ղեկավար Աշոտ Անտինյանը անընդհատ հորդորում էր ընդդիմության ներկայացուցիչներին հանգստացնել խորհրդարանի շենքի մոտ հավաքված հանրահավաքի ծայրաստիճան գրգռված մասնակիցներին:

Երբ Լ. Աղալովյանը դուրս է եկել հավաքվածների մոտ, նրա խոսքը լսել են արդեն միայն նրանք, ովքեր գտնվում էին դարպասների մոտ: Միեւնույն ժամանակ դարպասներից մոտավորապես 15 մետր հեռավորությամբ տապալվեց ցանկապատը եւ տասնյակ մարդիկ ներխուժեցին խորհրդարանի տարածք:

Լ. Աղալովյանը իր ցուցմունքներում հերքել է պետական հեղաշրջում կատարելու փորձի մասին պնդումը, նշելով, որ «այս ինչ-որ տարօրինակ եւ նոր տեսակի հեղաշրջում է, երբ չկան ոչ սպանվածներ, ոչ պատանդներ»: Դրա հետ մեկտեղ նա մեջբերել է Վ. Մանուկյանի՝ Խաչատուր Բեզիրջյանին ուղղված բառերը. «Եթե պարզվի, որ ներկայիս նախագահը հավաքել է ձայների 50 տոկոսից ավելին, ապա ես առաջինը նրան կշնորհավորեմ, իսկ եթե ոչ, ապա հարկ է անցկացնել ընտրությունների երկրորդ փուլ, կամ նշանակել նոր ընտրություններ»:

Նա նաեւ նշել է, որ բանակցությունների պահին դրան մասնակից ընդդիմության ներկայացուցիչներից եւ ոչ մեկը չգիտեր, որ տեղի է ունեցել հարձակում Բ. Արարքցյանի եւ Ա. Սահակյանի դեմ: Ինքը՝ Լ. Աղալովյանն, այդ մասին իմացել է հաջորդ օրը, այն բանից հետո, երբ խոսնակը եւ փոխխոսնակը հիվանդանոցում էին:

Տրվել են նաեւ հարցեր այն մասին, թե կատարված իրադարձություններին ինչ մասնակցություն են ունեցել Աղասի Արշակյանը (ԳԻԱՐՔՄԻ) եւ Սամվել Շահինյանը («Ազգային պետականություն»): Այդ հարցին Աղալովյանը պատասխանել է, որ ինքը գտնվել է խորհրդարանի շենքի ներսում եւ չգիտի, թե ինչ է կատարվել դրսում:

Աղալովյանի հետ զրույցի ընթացքում նախարար Սերժ Սարգսյանը մանրամասնորեն հետաքրքրվել է, թե կարող էր արդյոք Վ. Մանուկյանը հանգստացնել հանրահավաքի մասնակիցներին, եթե անձամբ դուրս գար նրանց մոտ: Աղալովյանը հաստատական կարծիք է հայտնել, նշելով, որ Վ. Մանուկյանը ամբողջ ժամանակ կապ էր պահում խորհրդարանի շենքից դուրս գտնվող ընդդիմադիրների հետ, ինչը, նախորդ օրերի փորձից ելնելով, պետք է որ հանգստացներ գրգռված ժողովրդին:

Այս վեց օրերի ընթացքում Աղալովյանը գտնվել է խիստ անորոշ կացության մեջ: Ի պատասխան իր հետագա ճակատագրի մասին հարցին՝ եւ քննիչը, եւ ԱԱ նախարարը նշել են, որ շուտով պետք է ընդունվի հատուկ որոշում:

Լ. Աղալովյանի գտնվելու վայրի մասին իր ընտանիքը ոչինչ չի իմացել: ԵԱՀԿ շրջանակում մարդու իրավունքների միջազգային վերահսկողի համանախագահ Վիտալի Դանիլովը հոկտեմբերի 2-ին (տեղեկություն ունենալով, որ Աղալովյանին նախօրյակին ազատել են), դիմել է ՀՀ դատախազության քննչական բաժնի պետ Ա. Գյոզալյանին ակադեմիկոսի ճակատագրի մասին բանավոր հարցմամբ: Ա. Գյոզալյանը պատասխանել է, որ ՀՀ դատախազությունում Աղալովյանին ձերբակալելու թույլտվություն չկա եւ որ նրա գտնվելու վայրը հայտնի չէ: Այս մասին, Դանիլովի պահանջով, տեղյակ է պահվել նաեւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանին, որը խոստացել է այդ ժամանակ պարզել Աղալովյանի ճակատագիրը եւ հաղորդել վերահսկողին: Մինչեւ հիմա Վ. Դանիլովը պատասխան չի ստացել

ԱՅԱՔՍ

ՖԻՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է՝

ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՎ ՀԱՃԵԼԻ ԾՈՎԱՓՆՅԱ ՀԱՆԳԻՍՏ

ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ (ԿԻՊՐՈՍ)

ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 12-ից

Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր

Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով

Հրաշալի միջերկրածովյան ծովափ

Հաճելի ժամանց բոլոր տարիքների համար

Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի բոլոր տեսարժան վայրերով

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ԵԱՀԿ

Ընտրական դիտորդների առաքելությունը սեպտեմբերի 24-ին հրապարակեց իր հետընտրական նախնական հայտարարությունը, ներառյալ ընտրության օրը նկատված ընտրական գործընթացը: Նախնական տեղեկագրում նշված էր, որ ընտրական գործընթացի այդ առանձնահատուկ փուլում օրենքի խախտումները դեռ երևույթին չէին ազդել ընտրությունների արդյունքի վրա:

Դիտորդների առաքելությունը շարունակեց հետևել քվեների հաշվարկման ստուգման և արդյունքների ամփոփման գործընթացին և ստորև ներկայացնում է իր դիտարկումների արդյունքը:

Նամակով անկյունները բեկանված, ների փաստված անձին և հավասարեցված յուղագրերով ու միջազգային դիտորդները կարող են ներկա լինել հաշվարկման ժամանակ:

Արձանագրվել է ներքին գործերի նախարարության ներկայացուցիչների, Լ. Տեր-Պետրոսյանի վստահված անձանց և համայնքային հանձնաժողովի նախագահների միջև տեղի ունեցող ընտրական խորհրդակցություններ քվեների հաշվարկման ժամանակ: Այս փաստը նկատվել է բոլոր այն տեղերում, որտեղ ներկա է եղել ներքին գործերի նախարարությունը: Թիվ 11-24 ընտրական կենտրոնի դեպքում, որ տեղեկություններ կային, թե անձա-թյունը ցանկալի չէր ընտրական կենտրոնի կամ համայնքի ընտրական պաշտոնյաների համար: Օրինակ, Երևանի թիվ 4-6 և Նորադուզի (Գեղարքունիք) թիվ 11-1 ընտրական կենտրոնների դեպքում: Մի տեղ համայնքի հանձնաժողովը միջազգային դիտորդներին չթույլատրեց մասնակցել ընտրական գործընթացին: Էջմիածնի համայնքային ընտրական հանձնաժողովը և մեկ այլ վայրի շրջանային հանձնաժողովների նախագահները հեռացան ընտրական կենտրոններից մերժելով ստորագրել արձանագրությունը, կամ մերժելով դրանցից մի օրինակ տալ միջազգային դիտորդներին (Երևան, թիվ 2-9 ընտրական կենտրոն): Այս դեպքում միայն ԿԸՀ-ի միջամտությամբ և ԵԱՀԿ-ի առաքելության խնդրանքից հետո կացությունը շտկվեց:

ԵԱՀԿ դիտորդական խմբի հայտարարությունը

Ինչպես հայտնի է, ԵԱՀԿ դիտորդների խումբը հոկտեմբերի 1-ին հրապարակել է տեղեկագիր Հայաստանի նախագահական ընտրությունների կապակցությամբ: Հոկտեմբերի 3-ի ասուլիսում ԿԸՀ նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանը տեղեկացրեց, որ դիմում է ուղարկել Ժողովրդավարական ինստիտուտների և մարդու իրավունքների գրասենյակ, որում նշվել են հայտարարության մեջ տեղ գտած անճշտությունները: Ներկայացնում ենք տեղեկագրի տեքստն ամբողջությամբ, որը տրամադրել է «Փաստ» գործակալությունը:

Առաքելությունը արձանագրեց բազմաթիվ խախտումներ քվեների հաշվարկման մեջ, ներառյալ ընտրական օրենքի շատ լուրջ խախտումներ: Թեև առաքելությունը ցանկանում է նշել, որ նման խախտումներով չի կարելի ռակել հաշվարկման ամբողջ գործընթացը, սակայն նկատված խախտումները հարցական են դարձնում ընտրական գործընթացի օրինականությունը:

Առանձնահատուկ մտահոգություն կա պաշտոնապես հայտարարված արդյունքների վերաբերյալ, որոնք ակնհայտորեն չեն համապատասխանում քվեարկած անձերի և պաշտոնական արդյունքում արձանագրված քվեաթերթիկների քանակին (22.013): Դա հատկապես բացահայտ է Երևանում, որ արձանագրված են գործնականորեն քվեարկողների թվից 21.701 ավելի քվեաթերթիկներ: Բացահայտ մտահոգություն կա նաև անհետացած 21.128 քվեների վերաբերյալ, որոնք չեն հաշվել:

Քանի որ ներկայացված է, թե նախագահության թեկնածու Լ. Տեր-Պետրոսյանը հաղթել է անցնել 50 տոկոսի սահմանը, և դա 21.941 քվեների շնորհիվ, ապա ստուգման գործընթացում եղած անճշտությունները կարող են միայն հանգեցնել ընդհանուր ընտրական գործընթացի նկատմամբ անվստահության խորացմանը և նույնիսկ հարցականի տակ դնել քվեարկության առաջին փուլի արդյունքները:

Միակողմանի հաշվարկման գործընթացում նկատված խախտումների օրինակները:

Արմավիրի շրջանային ընտրական հանձնաժողովի փաստաթղթերում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների արդյունքի դատարկ թերթիկներ նկատվեցին, որոնք սակայն պաշտոնապես ստորագրված և կնքված էին:

Նկատվել է քվեաթերթիկների օրինական ճանաչել կամ չճանաչելու անհետևողական մոտեցում: Օրինակ, դիտորդները հատկապես արձանագրեցին Վազգեն Մանուկյանի օգտին քվեաթերթիկներ անվավեր հայտարարելու փաստը, որոնցից քանակի փոքրիկ կես է եղել Լ. Տեր-Պետրոսյանի անվան դիմաց շրջանագծի վրա (Արարատի շրջանի թիվ 2-2, Գեղարքունիքի թիվ 10-8 և Սյունիքի թիվ 1-5 ընտրական կենտրոններում):

Ընտրական կենտրոններում քվեների հաշվարկման ժամանակ նկատվել է ոչ իրավասու կամ ոչ լիազոր անձանց ներկայություն, հատկապես ներքին գործերի նախարարության անձնակազմից: Օրինակ, նույն նախարարության անձնակազմից մարդիկ կային Վայքի 3-2 և 3-1, Եղեգնաձորի 1-1, Երևանի 12-1, 2-5, 11-24 և Շիրակի 1-13 կենտրոններում: Սրանք օրենքի հստակ խախտումներ են, քանի որ միայն ընտրական հանձնաժողովի անդամները... նոր տարեր օրվա ընթացքում քվեաթերթիկներ են գցել քվետուփի մեջ, դիտորդները նկատեցին, որ ոստիկանության մի սպա և մի քանի չլիազորված անձինք հաշվարկման ավարտին ներս մտան, ու տեղի ունեցած խառնաշփոթի ընթացքում նրանցից հինգ հոգի խառնեցին քվետուփը: Այնուհետև, երբ այդ նույն քվետուփը բացվեց համայնքային ընտրական հանձնաժողովի գրասենյակում, դիտորդները տեսան, որ շուրջ 200 քվեաթերթիկներ կան առանց ստորագրության և առանց քվեարկողի համարանիշի, ինչը օրենքով պարտադիր պայման է:

Արձանագրվել է քվեարկողների ցանկի ստորագրությունների թվի և իրականում քվետուփ նետված քվեաթերթիկների թվի անհամապատասխանություն: Այս դեպքերը առաքելության կողմից արձանագրվել են ընտրական արձանագրություններում (պաշտոնական արդյունքը նշված, ստորագրված և կնքված թերթիկ) Երևանի թիվ 5-33, 7-8, 7-24, 7-28, 7-33, 8-17, 8-18 և 12-15 կենտրոններում: Արդյունքների ստուգման և նախնական արդյունքների հրապարակման ժամանակ այս դեպքերից ոչ մեկը քննության չենթարկվեց Երևանի մարզային ընտրական հանձնաժողովի կողմից:

Շատ քիչ դեպքերում կատարվեց այն պարտավորությունը, որ ընտրական կենտրոնի վերջնական արձանագրությունը պետք է փակցվեր տվյալ ընտրական կենտրոնում հանրության համար տեսանելի տեղում:

Արձանագրվեց հաշվարկման գործընթացի ընդհատում և ուշացում, դրա ամենացայտուն օրինակները արձանագրվեցին Երևանի Մալաթիա և Սեբաստիա շրջանների համայնքային ընտրական հանձնաժողովներում, որոնք մարզային ընտրական հանձնաժողովից խնդրեցին ընդմիջման արտոնություն սեպտեմբերի 23-ի համար և ստացան այդ արտոնությունը:

Եղան դեպքեր, երբ քվեարկության վերաբերող թերթը և քվետուփերը բացվել են անպատշաճ տեղերում և առանց հսկողության մնացին օրեր շարունակ: Օրինակ, ընտրական քվետուփերը Երևանի թիվ 12-17 ընտրական կենտրոնում:

Մարզային ընտրական հանձնաժողովների կողմից տեղամասերի արդյունքները ստուգելու և ճշտելու հազվադեպ փորձեր եղան: Օրինակ, Երևանի Նոր Նորքի թիվ 8-1, 8-2, 8-4, 8-5, 8-6, 8-7, 8-10, 8-12, 8-13, 8-17, 8-18, 8-21, 8-26, 8-33 և 8-34 ընտրական կենտրոնների դեպքում: Իսկ Երևանյան, այս ընտրական կենտրոններից ոչ մեկում արդյունքները պաշտոնապես չստուգվեցին մարզային ընտրական հանձնաժողովի կողմից:

Դիտորդները նկատեցին, որ մի շարք դեպքերում իրենց ներկայության միջամտությամբ և ԵԱՀԿ-ի առաքելության խնդրանքից հետո կացությունը շտկվեց:

Այս դեպքերը չկրկնվեցին ամբողջ երկրում, և մի շարք ընտրական հանձնաժողովներ (դիտորդները նշեցին Գյումրու 57 ընտրական կենտրոնների բավականին արդյունավետ աշխատանքը) և հատկապես ԿԸՀ-ն ամեն ինչ արեցին միջազգային դիտորդների աշխատանքին օգնելու համար:

Բայց և այնպես, արդյունքների ստուգման գործընթացում տեղի ունեցած հապաղումները (գործընթաց, որ հաստատված է օրենքով) լուրջ թերություն էր Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից: Հետևաբար, ստորին օղակի հանձնաժողովների համար պարզ չէր, թե ինչպես պետք է կատարեն այդ գործընթացը: Առաքելության համար պարզ դարձավ, որ սեպտեմբերի 25-ի դեպքերից հետո, մարզային ընտրական հանձնաժողովների մեծ մասը կազմալույծ դարձավ, հանգամանք, որը մեծապես ազդեց ստուգման գործընթացի վրա: Հետևաբար, թեև ԿԸՀ-ն հաջորդ օրը վերջապես համաձայնեց ստուգման և ճշտման որոշակի օրինակարգի վերաբերյալ, մարզային հանձնաժողովների մեծ մասը միայն մասնակիորեն փորձ կատարեց ստուգել և վերստին քննել հաշվարկների արդյունքները:

Թեև ընտրության ընթացքի ընդհանուր պատասխանատվությունը դրված է ԿԸՀ-ի վրա, դիտորդական առաքելության համար բավականին պարզ էր, որ մի շարք շրջանային հանձնաժողովներ, հատկապես Երևանի դեպքում, արդյունավետ խորհուրդներ չէին բոլորները հավելի առնելու հուսով: Այսպես, չկարծառվեց ավելի բարձր հանձնաժողովների կողմից հարցերը լուծելու ձևը: Դա ավելի բարդացավ պաշտոնական արձանագրությունների անհասանելիության հետևանքով, հատկապես Երևանում, ինչպես նաև այլ շրջաններում:

ԵԱՀԿ ժողովրդավարական հաստատությունների և մարդու իրավունքների գրասենյակի Միջազգային դիտորդների առաքելությունը եզրակացնում է, որ քվեների հաշվարկման ստուգման և արդյունքների ամփոփման ժամանակ տեղի են ունեցել օրենքի շատ լուրջ խախտումներ ընտրական գործընթացի ազնվության վերաբերյալ մտահոգվելու չափ: Առաքելությունը համապատասխան իշխանություններից պահանջում է, որ քննեն և գնահատական տան օրենքի խախտումներին և անհրաժեշտության դեպքում կատարեն օրենքի հարկավոր բարեփոխումներ ապագայում տեղի ունենալիք ընտրություններից առաջ: Նրանք, ովքեր չեն հարգել օրենքը, պետք է պատասխանատվության ենթարկվեն:

«ՓԱՍՏ»

ԵԱՀԿ-ի դիտորդը խորհուրդ է տալիս վերացնել ընտրական օրենքի թերությունները

Ստորև ներկայացնում ենք «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական բաժնի թղթակցի հարցազրույցը ԵԱՀԿ ժողովրդավարական հաստատությունների և մարդու իրավունքների պաշտպանության Վարշավայի գրասենյակի ընտրությունների հարցերով ավագ խորհրդական Ջերալդ Միտչելի հետ, որը ներկայացրել է դիտորդական առաքելության գնահատականը: «Եկել ենք այն եզրակացության, որ ընտրությունների մասին օրենքում կան շատ լուրջ թերություններ, որոնք դրսևորվեցին ձայները հաշվելու և գումարելու, ինչպես նաև ստուգումներ անցկացնելու ժամանակ, որոնք կասկածներ են առաջ բերում ընտրությունների ամբողջ ընթացքի նկատմամբ: Այդ պատճառով ԵԱՀԿ-ն հորդորում է Հայաստանի իշխանություններին վերանայման ենթարկել օրենքում առկա թերությունները և փոփոխության ենթարկել այդ օրենքը նախքան որևէ այլ ընտրություն անցկացնելը, և նրանք, ովքեր ճշգրիտ կերպով չեն գործադրել օրենքը, պետք է պատժվեն»:

– Արդյո՞ք դուք հաստատում կամ չեք հաստատում ընտրությունների արդյունքները:

– Առաքելությունը գրանցել է բազմաթիվ օրինախախտումներ ձայների հաշվարկը կատարելու ժամանակ, և չնայած առաքելությունը ցանկանում է նշել, որ խախտումները չեն վերաբերում ամբողջ ընտրություններին, սակայն հարցն այն է, որ խախտումների փաստը հարցականի տակ է դնում ընտրությունների ամբողջ գործընթացի անաչառությունը:

– Ինչպիսի՞ գնահատական կտայիք այս ընտրություններին: Խորհրդարանական ընտրությունները այն ժամանակ անվանվել էին ազատ, բայց ոչ արդար, այժմ ինչպե՞ս է գնահատում ձեր առաքելությունը նախագահական ընտրությունները:

–Մենք չենք կարող ընտրություններին գնահատական տալ այդ բառերով: Կարևոր է պարզել, թե արդյո՞ք ընտրությունների մասին օրենքը համապատասխանում է ԵԱՀԿ պահանջներին: Եվ երկրորդ՝ պետք է տեսնել, արդյո՞ք այդ օրենքը կիրառվում է պատշաճ կերպով, թե՞ ոչ: Այսինքն, «ազատ» և «արդար» բառերը մենք չենք կիրառում ընտրությունների ընթացքին գնահատական տալու համար:

(Ռ.Տ. Հայաստանի խորհրդարանական ընտրությունների հիշյալ գնահատականը տվել էր Եվրոպայի խորհրդի պատվիրակությունը, որը այս անգամ նախագահական ընտրություններին դիտորդներ չէր ուղարկել):

– Ձեր գրասենյակը հաստատո՞ւմ կամ մերժո՞ւմ է վերջնական արդյունքները:

– Ընտրությունների մասին հաշվետվություն անցկացնելով մենք չունենք քաղաքական եզրակացություններ կատարելու նպատակ:

– Կա՞ արդյոք հայտարարություն կամ մեկնաբանություն վերջնական հաշվետվության մեջ, կամ ունե՞ք ինքներդ որևէ բան ավելացնելու ցանկություն ընդդիմադիր թեկնածուի մասին: Ի՞նչ եք կարծում, ընդդիմության բողոքները հիմնավո՞ր են, թե՞ ոչ:

– Ուզում եմ կրկնել, որ մենք կարող ենք ձեզ մատնանշել մեր զեկույցը, որ մեր անհանգստությունները կապված են ձայների հաշվառումը, գումարումը և ստուգումը կատարելու հետ:

– Ինչպիսի՞ խորհուրդ կտայիք նախագահին, Հայաստանի իշխանություններին, ընդդիմություններին ստեղծված կացությունը կարգավորելու համար:

– Նրանք պետք է վերացնեն օրենքում առկա թերությունները: Այդպես պետք է վերանայվեն ընտրությունների ընթացքում տեղի ունեցած օրինախախտումները: Սա միակ ճանապարհն է, որ կարող ենք ներկայումս կատարել:

– Բոսնիայում դուք կազմակերպեցիք նոր ընտրություններ մի քանի օկրուգներում: Ճի՞շտ էր դա, թե՞ ոչ:

– Ոչ, դա Ալբանիայում էր: Սակայն այնտեղ էլ մենք չենք կազմակերպել նոր ընտրություններ, այլ պարզապես մեկնաբանել ենք այն, ինչին ականատես էինք եղել այդ երկրում: ԵԱՀԿ անդամ մի քանի պետություններ պարտադրեցին նոր ընտրություններ անցկացնել Ալբանիայում, սակայն այդ պետությունները չեն մտնում Ժողովրդավարության ինստիտուտների և մարդու իրավունքների ԵԱՀԿ գրասենյակի կազմի մեջ:

– Ձեր կարծիքով հնարավո՞ր է նման սցենար Հայաստանի համար:

– Այս հարցով չեմ կարող հանդես գալ որևէ մեկնաբանությամբ: Մենք մեր հաշվետվությունը ներկայացնում ենք ԵԱՀԿ նախագահին, ներկայացնում մեր դիտորդների կարծիքները:

– Իսկ Ալբանիայի մասին ներկայացված հաշվետվությունը նմա՞ն է այն հաշվետվությանը, որը պետք է ներկայացվի Հայաստանի ընտրությունների հարցով, և այն բավարա՞ր է արդյոք, որ ԵԱՀԿ անդամ պետությունները այժմ ներկայացնեն այնպիսի փաստարկներ, ինչպիսին ներկայացվել է Ալբանիայի ընտրությունների հարցով:

–Նորից ուզում եմ ասել, որ մեր պարտքն է դիտել և նախագահին ու մասնակից երկրներին ներկայացնել հաշվետվություն մեր դիտումների մասին: Իսկ այդ մակարդակում քննարկումները դառնում են քաղաքական:

– Իսկ ձեր հաշվետվության մեջ ներկայացված անհանգստությունները նմա՞ն են արդյոք Ալբանիայի ընտրությունների հարցով ներկայացված հաշվետվության մեջ տեղ գտած անհանգստություններին:

– Չնայած արտահայտված անհանգստությունները տարբեր են Ալբանիայի և Հայաստանի դեպքերում, սակայն դրանք ունեն հավասարապես կարևորություն:

– Այսինքն, չեք բացառում, որ ԵԱՀԿ անդամ պետությունները կարող են ներկայացնել այնպիսի պահանջներ, ինչպիսիք ներկայացրին Ալբանիայի դեպքում:

– Այդ հարցը մեկնաբանել ես չեմ կարող:

ՆՈՅՅԱՆ [illegible]

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռախոս 58-18-41

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Վան-1» ՓԲԸ-ը վաճառում է.

Պեմզաբլոկ հատը՝ 80 դրամ

Պլիտա 200 դր.

Աստիճաններ մետրը՝ 2500 դր.

Հասցե Արգավանի 75 (Ձէ4-ի մոտ)

Հեռ. 63-62-53, 47-00-05, 72-69-15

ԱԶԳ

Միջազգային

Վարչապետ Ն. Էրբաքանը Եգիպտոսի մայրաքաղաք Կահիրեում սկսեց իր պաշտոնական հանդիպումները: Էրբաքանը նախ հանդիպում ունեցավ Եգիպտոսի ղեկավար Հոսնի Մուբարաքի հետ: Քննարկվեցին երկկողմ հարաբերությունների զարգացման, Միջին Արեւելքի խաղաղ-պաղեստինյան հակամարտության կարգավորման, Հյուսիսային Իրաքի եւ տարածաշրջանային ու միջազգային կարեւորություն ունեցող խնդիրներ: Հանդիպմանը ներկա էր նաեւ ղեկավարման Արդույսի Գյոզը (ավիրային արտգործնախարարը - Գ. Չ.): Հանդիպելուների նախագահների, 1 փոխվարչապետի եւ 19 երկրների արտաքին նախարարների հետ (այդ թվում Հայաստանի - Գ. Չ.): Չիլլերն ասաց, որ հանդիպումների ընթացքում ընդգծել է տարածաշրջանում Թուրքիայի՝ որպես խաղաղության դաշտի իրողության ու աշխարհի խաղաղության հարցում Թուրքիայի կարեւորությունը: Չիլլերը մասնավորապես ասաց. «Հանդիպումների ընթացքում ես շեշտ դրում էի այն հանգամանքի վրա, որ Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության մեջ որեւէ փոփոխություն տեղի չի ունեցել: Համաշխարհային հանրությունը մի անգամ եւս համոզվեց, որ Թուրքիան Թուրքիայի ներքին քաղաքականության առնչվող խնդիրների մասին Չիլլերն ասաց, որ ընդդիմությունը երեք տարի շարունակ զբաղված է քանդելով, իսկ իրենք կառուցելով: «Դեռեւս 4 տարի առաջ կազմավորված կոալիցիան երկրում հաղթահարեց անարխիայությունն ու տնտեսական ճգնաժամը: Այսօր երկրի կառավարումն ստանձնած փոխհամաձայնական կառավարությունը վերացրել եւ տեղի ունեցան նոր ընտրություններ, իսկ հետագան բարի հույսեր է»: Անդրադառնալով Թուրքիայի վիճելի ուժերի կողմից պատրաստվող ռազմական հեղաշրջման եւ այդ հարցում Թ. Չիլլերի

ԹՈՒՐՔԻԱ

Չիլլեր. «Ռազմական հեղաշրջման մասին խոսելն ավելորդ է»

ման ավարտից հետո կազմակերպված ճամփ ասուլիսում դեսնախարար Գյոզն ասաց, որ կողմերը ռազմական հետախուզության ճանկերին առնչություն ունեցող խնդիրներ քննարկել հանգամանքը: Այդ Գյոզը տեղեկացրեց, որ Էրբաքանը հանդիպում է ունեցել Եգիպտոսի վարչապետ Էլ Գանզուրի հետ: Գյոզը ասաց, որ հանդիպման ընթացքում Էրբաքանը Եգիպտոսի վարչապետին է ներկայացրել Կահիրեի օդանավակայանում տեղի ունեցած ընդունելության արարողության ընթացքում Թուրքիայի դեսպանի դռան բացակայությունն անհիմն ու անճշտություն եւ պատճառների պարզաբանության դժգոհությունը:

Միեւնույն ժամանակ, Անկարայում տեղի ունեցավ մամլո ասուլիս, որ արտգործնախարար, փոխվարչապետ Թ. Չիլլերը ԱՄՆ կատարած վերջին այցի արդյունքներին մանրամասն տեղեկություններ հաղորդեց: Չիլլերն ասաց, որ ԱՄՆ-ի ընթացիկ ժամկետ 51-րդ նստաշրջանի կատարողությամբ Նյու Յորքում գտնվելու ընթացքում հանդիպել է 2 համաշխարհային առաջատար կառավարական դիտարկությունից է: Ես նշեցի, որ Իրաքի իրադարձությունների հետ կապված, Թուրքիան կրկին իր դաշնակիցների կողքին էր՝ ծառայության հաստատման եւ խաղաղությունը վերականգնելու առումով տեղի ունեցող բազմաթիվ օգտակար զրույցներ: Առանձնակի հետաքրքրությամբ ընդունվեցին Թուրքիայի դեսպանի ահաբեկչության վերացման խնդիրները: Հանդիպումների ընթացքում պարզվեց, որ դեսպանություններից եւ ոչ մեկը նման հարցի վերաբերյալ Թուրքիայի ցուցաբերած վճռականությունը դեմ չէ: ԱՄՆ-ից եւ ԱՄՆ-ից պահանջելի անհապաղ վերագործարկել նամակատունը»:

Չիլլերը նաեւ տեղեկացրեց, որ հանդիպումների ընթացքում բարձրացել է նախագահական ընտրության նախընտրական Թուրքիայի նկատմամբ ընդունված որոշումների անարդարության վերաբերյալ Թուրքիայի տեսակետներն ընդգծելով, որ ֆինանսական աջակցության անհրաժեշտ խոսակցությունը բացառվել է կառավարության վերաբերյալ մամուլում տարածված լուրերին, Չիլլերն ասաց. «Զինված ուժերը երկրի աչքի լույսն են: Զինված ուժերի ճակատագիրը իմ ղեկավարմամբ ու ամեն ծանրը զգացնում չէ, եւ ես զգում եմ, որ երկրի անվտանգության կառույցը բանակն է: Ինչ վերաբերում է ռազմական հեղաշրջմանը, այդպես նման բան գոյություն չունի: Զինված ուժերը մեր ժողովրդավարության անկախ պահապաններն են: Այդ առումով ես բանակի ներկայացուցիչներից բազմաթիվ հավաստիացումներ եմ ստացել: Այդ մասին խոսելն ավելորդ է»:

Անդրադառնալով Եգիպտոսում Էրբաքանի դիմավորման ընթացքում Թուրքիայի դեսպանի դռան բացակայությանը վերաբերող հարցին, Չիլլերը պատասխանեց. «Արտգործնախարարությունից ինձ ներկայացված տեղեկությունների համաձայն, ինչպես մի շարք երկրներում, Եգիպտոսում նույնպես, մարդ ընկնելուց հետո դրոշակ չի բարձրացվում: Ես կարծում եմ, որ արտակարգ որեւէ բան չի պատահել»:

«ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԵՅԱՆ»

ԿՀՎ-ն դադարեցնում է գործողությունները Կուբայի դեմ

Ամերիկյան «Մայամի հերալդ» թերթը հաղորդում է, որ Քլինթոնի վարչակազմը ԿՀՎ-ին հրամայել է դադարեցնել բոլոր գաղտնի գործողությունները Կուբայի դեմ: Վկայակոչելով կառավարական մի շարք պաշտոնյաների, այդ հոյժ լավատեղյակ թերթը նշում է, որ գաղտնի պատերազմը փաստորեն արգելվել էր դեռեւս 1994 թ. դեկտեմբերին, երբ ԿՀՎ-ն ցուցում էր ստացել դադարեցնել Կուբայում գործակալների հավաքագրումը:

Այդ որոշումը երկու պատճառ ուներ՝ Կուբայում ԿՀՎ-ի ռեկորդային ձախողումները եւ Ֆիդել Կաստրոյի հետ հարաբերությունները բարելավելու Քլինթոնի խորհրդականների հույսերը:

Կուբացի 70-ամյա ղեկավարը լինելով իր գլխավոր երազանքի՝ ամբողջ աշխարհում կիսագնդում հեղափոխության հրդեհի բորբոքման ձախողմանը, միեւ էլ ունեցել է առնվազն մեկ հաղթանակ. երեք տասնամյակ շարունակ նա կարողացել է խաբել իր ամերիկացի հակառակորդներին:

60-ական թթ. ԿՀՎ-ն շուրջ 1 տասնյակ նրբահնար մահափորձեր կազմակերպեց Կաստրոյի դեմ: Նրան մատուցում էին թունավորված սիգարներ, ծրագրում էին օդում խփել «Աերոֆլոտի» այն ինքնաթիռը, որտեղ պետք է գտնվեր Կաստրոն, վարձու մարդասպաններին զինում էին մահացու վերք հասցնող մանր պատիճավոր հրացաններով եւ այլն: Ֆիդելի երբեւէ կանգի, առա հավեճայնորեն արժանապատվության վրա ծրագրված էր կատարել ուշադրություն լիմիական այնպիսի նյութի կիրառմամբ, որը պետք է վերացներ նրա «հերոսական» մորուքը:

Ամեն ինչ անարդյունք անցավ: 1987 թ. Կուբայի հետախուզությունը ցուցադրեց «ԿՀՎ-ի պատերազմը Կուբայի դեմ» 8 սերիանոց վավերագրական ժապավենը, որտեղ ԿՀՎ-ի գործակալները նկարահանված էին կուբացի հետախույզների հետ իրենց «գաղտնի»

տեսակցությունների ժամանակ: Դրա հետեւանքով Հավանայում ԱՄՆ-ի շահերի բաժնի 13 աշխատակիցներից 4-ը, ինչպես նաեւ նրանց կանանցից ե-րեքը արտաքսվեցին կղզուց: Ինչպես պարզվեց, ամերիկացիների հավաքագրած կուբացի լրտեսները երկկողմանի գործակալներ էին:

Կուբայի հեղափոխության պաշտպանության կոմիտեների միջոցով կղզում ծավալված լրտեսման ընդհանուր համակարգը, ինչպես նաեւ ռուսական վարչակարգի գործությունը կատարեցին իրենց վճռական դերը: Ինչպես «Մայամի հերալդում» խոստովանում է փորձագետներից մեկը, «Կուբան միշտ էլ եղել է ԱՄՆ-ի ամենադժվար թիրախը: Շատ ավելի դժվար, քան արեւելաեվրոպական երկրներն էին»:

Ֆիդել Կաստրոն ամերիկացիների համար ավելի դժվար թիրախ էր, քան նույնիսկ Սադդամ Հուսեյնը: «Մայամի հերալդի» նույն համարում հաղորդվում է, որ այս տարվա փետրվարին Կուբայի ռազմաօդային ուժերի կողմից Ֆլորիդայի կուբացի տարագիրների երկու մասնավոր օդանավերի ոչնչացումից հետո Բիլ Քլինթոնի խորհրդականները նրան առաջարկել էին պատասխան գործողությունների մի շարք տարբերակ: Դրանցից երկուսը նախատեսում էին թեւավոր հրթիռներով հարվածել եւ ոչնչացնել Հավանայի մերձակա Սան Անտոնիո դե Լոս Բանիոսի ռազմաօդային հենակետը: Սակայն Պենտագոնը խորհուրդ էր տվել հրաժարվել երկու տարբերակներից էլ: Բանն այն է, որ Կուբան ԱՄՆ-ից ընդամենը 90 մղոն է, ու կուբացիներն ունեն գերձայնային ռազմօդանավեր, իսկ Ֆլորիդայում գտնվում են ֆիզիկական ու կենսաբանական օբյեկտներ, ինչպես նաեւ Թերկի Փոյնթի ատոմային էլեկտրակայանը:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Ամերիկյան դիվանագետները կապեր են հաստատում թալիբների հետ

3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Մ. Նահանգների դիվանագետներն առաջին կապերն են հաստատում Աֆղանստանի Թալիբան մահմեդական կազմակերպության հետ այն բանից հետո, երբ այդ կազմակերպության զինյալներն անցյալ շաբաթ գրավեցին մայրաքաղաք Քաբուլը: Պակիստանի մայրաքաղաք Իսլամաբադում Աֆղանստանի նոր նշանակված դեսպան Մավլավի Արդուլ Վահաբն ասել է, թե հանդիպումները «դրական են եղել»: Նրա խոսքերով, ամերիկացի դիվանագետներն իրեն հանդիպել են երեկ եւ հանդիպումն անցել է բարեկամական մթնոլորտում: Քաբուլում արդեն նկատվում են մահմեդական պարտադրանքներ: Վարորդները պարտավոր են կանգնեցնել մեքենաները մոտակա մզկիթի մոտ այն պահին, երբ մզկիթում սկսվում են աղոթքները: Նպատակն այն է, որ մեքենաների ուղեւորներն ունենան մզկիթում աղոթելու հնարավորություն: Հիշեցնենք, որ մահմեդական մզկիթներում աղոթքներ տեղի է ունենում օրը 5 անգամ: Քաղաքային աշխատողները պետք է բաժանվեն 2 մասի, որպեսզի կանայք երբեւէկեն տղամարդկանցից առանձին: Քաբուլի բոլոր բնակիչները նույնպես պարտավոր են օրը 5 անգամ աղոթել, այլապես կենթարկվեն դաժան պատիժների:

ԱՄԵՐԻԿԱ

Ռոս Փերոն չի մասնակցի ընտրարշավի վիճաբանական երեկոյին

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Ֆեդերալ դատավորը մերժել է ԱՄՆ-ի նախագահական թեկնածու Ռոս Փերոյի խնդրանքը՝ մասնակցել առաջիկա կիրակի օրը կայանալիք նախագահական ընտրարշավի վիճաբանական երեկոյին, պատճառաբանելով, որ դատարանը նման հարցերի վերաբերյալ իրավասություն չունի: Չնայած Փերոյի փաստաբանները նշել են, որ կրթողական որոշումը, այնուամենայնիվ, այս մերժումը մեծ հարված է նրա փայփայած հույսերին, որ ինքն էլ կմասնակցեր այդ վիճաբանություններին:

Չինաստանում նոր արշավ դեմոկրատների դեմ

Չինաստանի կոմկուսի ղեկավար եւ երկրի նախագահ Ցզյան Ցզեմինը նոր արշավ է ծավալել երկրում խոր արմատներ ձգած բյուրոկրատիայի դեմ: Ամբողջ վարչակազմում տարածվել է մի գրքույկ, որը խարազանում է «պաշտոնյաների ինը անընդունելի տեսակները»: Խոսքը մանրամասնորեն վերաբերում է այն պաշտոնյաներին, որոնք անտեսում են կուսակցության հրահանգները, չափից ավելի պաշտպանում տեղական կամ շրջանային շահերը, բավարար չափով վճռական չեն հակամարքսիստական դրսեւորումների դեմ մղվող պայքարում, ծույլ են եւ այլն:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Իրանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ թշնամությունն անբնական է

Թեհրանի ԱՄՆ նախկին դեսպանատանն անկյունում մի փոքր գրախանութ է տեղավորված, որտեղ վաճառվում են 1979-ի հեղափոխության ժամանակ հայտնաբերված ամերիկյան լրտեսական գաղտնի փաստաթղթերը: Սակայն այդ հատորները տարիներից շատերը փոշոտվում են, իսկ վաճառողը նույնիսկ չի հիշում, թե երբ են վերջին անգամ այդտեղից գնումներ կատարել: Իրանի հակաամերիկյան քաղաքականության քարոզչության միջոցների հետ այդ խանութը դեռեւս գոյատեւում է մասամբ իներցիայով, մասամբ այն բանով, որ Միացյալ Նահանգներին վատաբանելը սովորական բան է, եւ մասամբ էլ այն պատճառով, որ Իրանի առաջնորդներն արդեն երկար ժամանակ ծառացել են, թե ԱՄՆ-ի հետ նորմալ հարաբերությունները ինչպիսին են:

Իրանի իսլամական ղեկավարության ներքին պահանջները թելադրում են այնպիսի հարաբերություններ ԱՄՆ-ի հետ, որ կարելի է անվանել թշնամական: Իրանցի մոլլաների մեջ կա մի ներքին երկյուղ, թե նորմալ հարաբերությունները գերտերության հետ կբերեն մշակութային ներխուժման, որն իր հերթին կտապալի հեղափոխական պետության ամբողջ կառույցը: Վերջիններիս համար ծանոթ է հզոր արտաքին հակառակորդ ունենալը՝ ռազմականացնելու հասարակությունը եւ արդարացնելու պետության թերությունները: Նմանատիպ վերաբերմունքը միշտ էլ հատկանշական է եղել հեղափոխական հասարակարգերի համար (ինչի դա 1700-ականների Ֆրանսիան, թե 1920-ականների Ռուսաստանը): Սակայն երբ հեղափոխությունն անցնում է իր դիրքերը, երկրի ավանդական ազգային շահերը վերահաստատվում են եւ թելադրվում ոչ թե գաղափարախոսությամբ, այլ պատմական անցյալով եւ աշխարհագրական դիրքով: Իրանը շրջապատված է թե հզոր երկրներով, որոնց հետ նա պատերազմել է (Ռուսաստան, Իրաք, Օսմանյան Թուրքիա), թե նուազեցված երկրներով: Հիշենք, որ Իրանը կայսրություն է եւ այնտեղ ապրում են թուրք, քուրդ, ադրբեջանցի, արաբ, բելուջ, հայ եւ այլ փոքրամասնություններ: Նրա բոլոր սահմանագծերում ապրում են էթնիկ խմբայիններ, որոնք հեշտությամբ կարող են անցնել մի կողմից մյուսը: Հենց այդ պատճառով էլ շահը փնտրում էր ԱՄՆ-ի, Իսրայելի եւ Եվրոպայի աջակցությունը, որով հեշտ հակակշռում էր, որ Թեհրանն իր հարեւան երկրների մեջ դառնա կից չունի:

ԱՄՆ-ը Իրանին մի մեծ ռազմավարական օգնություն ցուցաբերեց 1991-ին: Ծոցի պատերազմի վերջում Սադդամ Հուսեյնին իր զավթողական փոխ Հյուսիսային Իրաքի Իրանի վրա, որանցից հարյուր հազարավորների լեցվել Իրան: Սա փախստականների հետ կապված խնդիրներ ու ստեղծեց կանխիկ դրամի պակաս ունեցող Իրանում: Սակայն կարճ ժամանակ անց Միացյալ Նահանգները թռիչքազերծ գոտի ստեղծեց Հյուսիսային Իրաքում, որը եւ Իրանին հնարավորություն տվեց հետ ուղարկել բոլոր փախստականներին:

Հետաքրքրական է իսրայելյան «Հաարեց» լրագրի հաղորդագրությունը, թե որի Իսրայելի անվտանգության ծառայության ավագ պաշտոնյաները նախազգուշացրել էին Նաթանյահուին չեկնել Իրանին վարկաբեկելու Ռաֆինի եւ Պերեսի քաղաքականությանը, քանի որ «Իրանցիները սկսել են Իսրայելին դիտել որպես իրենց գլխավոր թշնամու՝ ԱՄՆ-ից առավել»: Թերեւս զգում է նաեւ, որ Նաթանյահուի լրամանկան աջակողմյան գիծը եւ նրա սեփի զգուշությունը Իրանի մասին խոսելիս անհնար չեն մնացել նույն ռազմական իրանցի դիվանագետների կողմից: Պարզից ծագում ավելի ու ավելի նեղանալով ԱՄՆ-ի համար հետաքրքիր կլինի հետեւել, թե Իրանն ո՞ր մտքով է ծավալելու իր եւ Իսրայելի հետ հարաբերությունների բնականության ներքին պահանջները, թե արտաքին քաղաքականության համար անհրաժեշտ համագործակցությունը:

«ԻՆՏԵՐՆԵՇՆԼ ՀԵՐԱԼԴ ՏՐԻԲՅՈՒՆ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երեկ Կոմիտաս կամերային սանը նշվեց Դավիթ Հովհաննեսի բանաստեղծական երեկոն: Թեեւ հայտագրերում նշված չէր, բայց շատերը համոզված էին, որ հոբելյանական մի բան այնուամենայնիվ խառնված էր այդ հավերին: Ինքն ասաց՝ դեմ էր նման երեկոյի: Հետո ի՞նչ, որ 50 տարեկան դարձ մի անգամ է դառնում: «Բանաստեղծ չէ նա, ով իր ծննդյան հետ չի տոնում միեւնույն կյանքով», բանաստեղծի վերջին «Քրոնիկոն» գրքից իր ընդգծած տողը Հովհաննիսյանի հետ, ու ընման բանաստեղծին ինչպես են գնահատում: «Նրա լուրջ, ծանրակշիռ տեղը պատմության ավելի կկարեւորվի: Երբ մեր աչքերի առջեւ տեսանք պոետներ, որ դրդեցին իրենց շուրջը ինքնատիպ, այս արվեստագետների, բանաստեղծների համարակական նման գործունեության ֆոնին նա ավելի մեծ կարեւորություն ունի այսպես բանաստեղծի վավերականությունը անձի եւ գործի», առաց Ալեքսանդր Թոփչյանը (որը երեկոյի «խմորովիկային մասին գրի գնաց» բեմ չհրավիրվեց ու դես ուրախիս բանաստեղծ, խաղաղ տաղ-բանաստեղծ: Այս ժողովածուում («Քրոնիկոն») շատ հուսկանելական մի բանաստեղծություն կա, որը կոչվում է «Խաչի սեգոնի բացումը»: Թվում է, թե խակական դրոնգիայից սարեր-ձորեր հեռու մի բեմա: Սակայն թեման էությունն է ծնել բերում միայն ներաղոտի ուժով: Դավիթն այդ ուժն ունի»:

«Էս շորերի մեջ ես ես չեմ մի քիչ, ես մի քիչ դասկաս կոստյումավոր եմ», ասաց Դավիթ Հովհաննեսն սը բեմից», երբ երեկոյի ճասնա-

«Մութը իջնում է հայոց աշխարհին, Տեղում լույսեր են կայծկլտում աղոս...»

Երեկ Կամերային սանը նշվեց Դավիթ Հովհաննեսի ստեղծագործական երեկոն

ցույց տվեց ինձ Ալեքսանդր Թոփչյանը:

«Էս օրերին ի՞նչ սիրտ ու հավես, բայց պատրաստեցին՝ Օլյա Սարգսյանի «բրի տակով» շատ բանաստեղծներ են անցել, երեկոն կազմակերպվեց»:

Հին տարիների երեկոների նման վարպետ ասմունքողներ կային՝ Սարգիս Նաջարյան, Ավետիսյան Խանումյան, Մարգարիտ Մարկոսյան, Ժասմեն Գեւորգյան, Ազատ Գասպարյան, Համբարձում Սահակյան, Վլադիմիր Աբաջյան, երգիչ-երգչուհիներ Վահրամ Թարիկյան, Արկադի Մարտիրոսյան, Անոփ Մայիլյան, Ռաիսա Մկրտչյան, Նաիրա Ահարոնյան, բանաստեղծ Արտեմ Հարությունյան: Մեծ մասամբ անուններ, որոնց հետ ընկերություն է արել՝ բեմի հանդիսանեցին դահլիճը դուրս:

«Իմ կյանքի ամենակարեւոր գիծն անկեղծությունն է, որ կա այս երեկոյին, եւ ես բավարարված եմ», ասաց Դավիթ Հովհաննեսը վերջում: Նա էլ երեկոյի, որով հետեւ «իմորովիկից դուրս», պատրաստված տաները գրացում էր Ալեքսանդր Թոփչյանի եւ Արմեն բացման նախատեսված խոսքը չասաց): Մեծ բանաստեղծների կյանքի ու գործի միջեւ տարբերություն գրեթե չի եղել: Համերաշխություն ոլորտի լինի անձի, նրա ապրած ժամանակի եւ գործի միջեւ: Երբ արվեստին դավանանում ես, նա քեզ պատմում է: Դավիթը հայացքը չփոխեց՝ մնաց անհնազանդ, նա այսպես է եղել միշտ»: «Հայտնի բան եմ ասում, գրողը բարոյակեց Արմեն Հովհաննիսյանը, թե տաղանդավոր կամ հանճարեղ ծնողների զավակների վրա բնությունը հանգստանում է: Բանն այլ է Դավիթի պարագային, ինչը որպես բացառություն հաստատում է նաեւ օրինաչափությունը: Նրա (որպես բանաստեղծի) համար կրկնակի դժվար է եղել հաղթահարել թե նյութի դիմադրությունը, թե բանաստեղծ հոր անհերքելի ստվերի բացառումը: Հաջողվել է: Այնպես է ստացվել, որ ընկերությունն եմ արել իր հոր հետ, մտերմություն իր հետ եւ ընկերություն-մտերմություն կրտսեր Հովհաննիսյանի հետ: Այս երեկոյի միջոցառում կանգնած է Դավիթը, որն ինձ ներկայանում է՝ որպես բացառա-կիցներից ամեն մեկին ներկայացրել էր հանդիսավոր, մեծարանքի շրջանակների մեջ ու փորձում էր բեմում բեմից դուրս լինել: «Այստեղ հին տարիների գրված բանաստեղծություններս կարդացվեցին, բայց զարմանալիորեն այսօրվա շեշտադրությամբ: Ընտրած վերջին տարիներին ինչ գրել եմ՝ անծնով, նզովքով, այն դրոնգիան է, որ այս բեմից չի կարդացվի»: Կամերային սանը երեկ վաճառվող «Քրոնիկոն» գրքին անդրադառնալով, բանաստեղծն ասաց, որ դա այն դրոնգիան է, որ այսօր է գրում: «Լավ, թե վատ, բայց գրքում անտարբերություն չկա, իսկ ռոմանտիկ դրոնգիան հիմա ինձ չի հուզում:

Իմ կուսակցությունը իմ դրոնգիան է», ասաց Դավիթ Հովհաննեսը, ասմունքողների ներողամտությունն հայցելով անկեղծացավ, թե «ասմունքը չի ընդունում» ու հին տարիների մի բանաստեղծություն կարդաց.

Մութը իջնում է հայոց աշխարհին,
Տեղում լույսեր են կայծկլտում
աղոս...

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԿԻՆՈՅԻ ՏՈՒՆ

Ցուցադրվեց «Ղարաբաղյան անավարտ օրագիրը»

Ֆիլմի պրեմիերա՝ զինվորների հսկողությամբ

Հոկտեմբերի 4-ին կինոյի տանը կայացած «Ղարաբաղյան անավարտ օրագիր» ֆիլմի պրեմիերային բերեւս առավել անհամբեր էին սպասում «Մերկուրի» ՍՊԸ ավանդատուները: Ֆիլմը, որի հովանավորներից է նաեւ սնանկացած «Մերկուրին», հաջողություն ունենալու դեպքում կարող է դառնալ նաեւ պարտքերի մարման որոշակի աղբյուր:

«Լավ ու վատ մարդկանց եւ լավ ու վատ երկրների մասին չէ ֆիլմը, այլ մարդու մեջ եղած վատի», հիշեցրել Վիլյամ Սարոյանի խոսքերը առաջ ռեժիսոր Հովհաննես Հովհաննիսյանը: Գլխավոր դերերում են դերասաններ Վրեժ Պետրոսյանն ու Տիգրան Մկոյանը: Սցենարը գրել է Էդուարդ Խաչիկյանը ՀՀ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախկին փոխնախարարը:

Ինչպես հայտարարվեց ցուցադրումից առաջ, ֆիլմը դժվար ծնունդ է ունեցել: Ղարաբաղյան պատերազմի սկզբին նկարված ֆիլմը նկարահանվել է պատերազմող Ղարաբաղում: Նկարահանման 3 տարիների ընթացքում փոխվել է ռեժիսորը (Սարգիս Պետրոսյանի աշխատանքը շարունակել է Հովհաննես Հովհաննիսյանը): «Մերկուրի»-ի սնանկացումից հետո փոխվել է նաեւ հովանավորը («Այմա Մարեր» ՍՊԸ):

Զանգրադառնալով այլ մանրամասների, նշեմ, որ ֆիլմի ցուցադրության ընթացքում աչքի էր զարնում ոչ այնքան զինվորական համազգեստով ու մազզաքավոր տղաների ներկայությունը, որքան նրանց այն հայտարարությունը, որ եկել են կարգ ու կանոն պահպանելու:

Մնում է զարմանալ: Այդ ե՞րբվանից են զինվորները սկսել կարգ ու կանոն պահպանել նաեւ կինոյի տան դահլիճում:

Հ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լույս է տեսել Ջիվանու նոր ժողովածու

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Սայաթ Նովա» աշուղական երգի անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար Թովմաս Պողոսյանի աշխատասիրությամբ լույս է տեսել Ջիվանու անհայտ երգերի ժողովածուն: Այն հրատարակել է «Հայաստան» հրատարակչությունը եւ նվիրել մեծ աշուղի ծննդյան 150-ամյակին: Այս խումբը իր ստեղծման օրից բազում հանդիպումներ է ունեցել Երեւանում ու հանրապետության տարբեր շրջաններում, այլ հայաբնակ վայրերում, Իրանում, ունկնդիրներին ներկայացնելով խաղ գուսանների ավելի քան 80 ստեղծագործություն, դրանց մի մասը բեմ հանելով առաջին անգամ: Մոտ օրերս անսամբլը հյուրախաղերով հանդես կգա Սայաթ Նովայի եւ մյուս հայ աշուղների գովերգած «Թիֆլիս քաղաքում», իսկ վերադարձին ծրագրեր կներկայացնի Ջիվանու, Շերամի եւ Վաղարշակ Սահակյանի հոբելյանների առթիվ:

Ֆրանսերենի ուսուցում նաեւ ԼՂՀ-ում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԼՂՀ պետական համալսարանի համակարգում բացվեց ֆրանսահայ միջմասնագիտական խմբավորման (ՖՀՄ) Երեւանում գործող ֆրանսերեն դպրոցի խումբը, որի ստեղծման կազմակերպությամբ Երեւանի գրասենյակի պատասխանատու Մերի Չարյանը անցյալ տարի Ստեփանակերտում ստացել է ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի համաձայնությունը: Մյուս «սրտոտ կեսը», որ նվաճեց դպրոցը, դարձավ Գորիս քաղաքը, որտեղ նույնպես գտնվեց ուսակյալ մասնագետ՝ ցանկացողներին ֆրանսերեն սովորեցնելու համար: Հայաստանի կառավարության աջակցությամբ եւ Երեւանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի համագործակցությամբ կազմակերպված այս դպրոցը, որն արդեն գործում է չորս տարի, ճարտարապետի տան շենքում, բաժանմունքներ ունի Երեւանի մի քանի համալսարաններում եւ Գյումրիում: Տվել է շուրջ 300 շրջանավարտ: Այստեղ դասավանդում են ֆրանսագետներ, աշխատանքին հետեւում են Ֆրանսիայից ժամանած դասախոսները: Դպրոցի գրադարանն ունի 2000 կտոր գրականություն, որ ստացվել է Փարիզից:

«Թեմայի» նոր հաղորդավարը՝ Յուլի Գուսման

Լուրերն այն մասին, որ Մոսկվայի առաջին ալիքով հեռարձակվող «Թեմա» սիրված ծրագրի հաղորդավար Դմիտրի Մենդելեւը փոխարինվելու է, պարզվել է անհիմն չեն: Սակայն այն, որ հաղորդումն այդուհետ վարելու է Վլադ Լիստեւի այրին՝ Ալբինա Նազիմովան, իրականությանը չի համապատասխանում: Այս օրերին Օստանկինոյում ընթանում են հաջորդ հաղորդման նկարահանումները, արդեն նոր հաղորդավարի՝ Յուլի Գուսմանի, մասնակցությամբ: Այս անգամ ծրագիրը նվիրվելու է «Թեմայի» հինգերորդ տարեդարձին: Հաղորդման հյուրերն են լինելու այն բոլոր մասնակիցները, որոնց հետ աշխատել է հեղինակը՝ Վլադիսլավ Լիստեւը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՋԱԶԱՅԻՆ ԿՈՄՊՈԶԻՑԻԱ

Ջազի հայրենիք Նոր Օռլեանի «STR» ֆիրման ձայնագրեց Վահագն Հայրապետյանի երկու ալբոմները

ՆՐԱՆԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջերս Նոր Օռլեանի «STR» ֆիրմայում ձայնագրվեցին հայաստանցի կոմպոզիտոր եւ դաշնակահար Վահագն Հայրապետյանի ջազային երկու ալբոմները: Առաջին ալբոմի անվանումն է «Ճամփորդություն դեպի Նոր Օռլեան» (Trip to New Orleans): Ալբոմի համանուն ջազային կոմպոզիցիան կոմպոզիտորը գրել է ջազի հայրենիք Նոր Օռլեանում ստացած իր տպավորությունների ազդեցությամբ: Այն Վահագն Հայրապետյանի եւ ամերիկյան երաժիշտներ Ջոնի Վիդակովի (հարվածային գործիքներ) եւ Էդ Ռայսի (կոնտրաբաս) կատարմամբ ներկայացնում է Վահագն Հայրապետյանի, ինչպես նաեւ համաշխարհային կոմպոզիտորների ջազային շուրջ 10 ստեղծագործություն:

Երկրորդ ալբոմը ի դուխ Վահագն Հայրապետյանի եւ Կլարենս Ջոնսոնի (սաքսոֆոն) փայլուն դուետ, կկրի, հավանաբար, «Նմաններ» անվանումը: Ալբոմը վաճառքի կհանվի միայն երկու տարի հետո, կայանալիք ջազային միջազգային փառատոնի օրերին, որին կմասնակցի նաեւ հայաստանցի դաշնակահարը: Այդ ընթացքում Լոսի Ֆրեմանի կողմից կձայնագրվի Վահագն Հայրապետյանի եւս երկու նոր ալբոմ:

Ամերիկյան այս այցելության ընթացքում Վահագն Հայրապետյանը մորթ երաժիշտների կողմից: Իսկ ամենատպավորիչը Վահագնի խոսքերով, Նյու Յորքում անցկացրած վերջին 15 օրերն էին, որոնց ընթացքում

Վահագն Հայրապետյանը Բարրի Հարիսի հետ

Նոր Օռլեանի ջազային տարբեր ու կոմպոզիտորների հանդիպել է նրանց մի շարք համերգներին, ...

հնարավորություն ունեցավ մի խմբի դաս ասելու հայտնի ամերիկացի երաժիշտ Բարրի Հարիսի դասարանում:

ԲԵՄ

Բրունո Գանցը արդի Գերմանիայի խոշորագույն դերասան

«Արդիականության ամենանշանավոր գերմանացի դերասանի» իր կոչումը, որի իրավունքը տալիս է «Իֆլանդի մատանին», Բրունո Գանցը հաստատեց դեռ 1970-ականներին Բեռլինի «Բեռլիներ շաուբյունե» թատրոնում: Այն պահից, երբ ծագումով ավստրիացի 55-ամյա Բրունո Գանցը խաղաց Պիտեր Շթայնի բեմադրած «Պեր Գյունտ» առասպելական ներկայացման մեջ, նա համարվում է հոգով գերմանացի դերասան: «Այո, ներաշխարհն ինձ ավելի շատ է հետաքրքրում, քան գործողությունը: Պետք է խոստովանեմ, որ երբ հանձնվում եմ խոհերին, դա ինձ ինչ-որ չափով օգնում է ճշտիվ բարձրանալ գործի էության մեջ», ասում է նա:

Բրունո Գանցը սիրում է Գյոլդերլինին, բայց բեմի վրա նախընտրում է ոչ թե պաթոսը, այլ զուտ արտահայտությունները: Ներկայումս նրան ավելի հաճախ կարելի է տեսնել ոչ թե թատրոնում, այլ կինոէկրաններին: «Բանն այն է, որ ես սարսափում եմ կրկնությունից եւ բազմաթիվ ելույթներից, մինչդեռ կինոյում ավելի շատ է արկածային տարրը: Այնտեղ ես աշխատում եմ առանց պաստառի եւ պետք է հույս դնեմ միայն ինձ վրա», ասում է Գանցը: Օրինակ, Վիմ Վենդերսի «Բեռլինի երկինքը» հայտնի ֆիլմում նա մելամաղձոտ հրեշտակի դեր է կատարում:

«ԴՈՅՉԼԱՆԴ»

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Այսօր ուշադրությունը կբեւեռվի Բելֆաստին

ՍԱՐԻՆԱ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

FRANCE 98

Այսօր Բելֆաստում, ֆուտբոլի աշխարհի 1998 թ. առաջնության ընտրական փուլի եվրոպական 9-րդ խմբի 2-րդ տուրում կհանդիպեն Հյուսիսային Իռլանդիայի եւ Հայաստանի հավաքականները: Հիշեցնենք, որ խաղն սկսվելու է Երեւանի ժամանակով ժամը 18-ին: Հասկանալի է, որ մեր հանրապետության ֆուտբոլասերների ուշադրությունը բեւեռված կլինի Հյուսիսային Իռլանդիայի մայրաքաղաքին: Այս երկրի հավաքականն անհաջող սկսեց աշխարհի առաջնության խմբային մրցաշարը, սեփական հարկի տակ 0-1 հաշվով զիջելով Ուկրաինայի հավաքականին: Հասկանալի է, որ իռլանդացիներն այս անգամ ամեն ինչ կանեն հաջողության հասնելու: Հյուսիսային Իռլանդիան չնայած միջազգային ասպարեզներում լուրջ հաջողությունների չի հասել, սակայն ֆուտբոլային երկիր է համարվում, քանի որ այստեղ այս մարզաձեւը շատ մասսայական է: Հայաստանի հավաքականին շատ լուրջ փորձություն է սպասվում, առավել եւս, որ Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականի խաղացողների զգալի մասը հանդես են գալիս Անգլիայի առաջատար թիմերում: Ինչպես օրենք, մեր ֆուտբոլիստներն անհաջող են խաղում հատկապես անգլիական խաղաոճ կիրառող թիմերի դեմ: Սակայն հույս ունենանք, որ այս անգամ ոչ այդպես կլինի, առավել եւս, որ հիմա մեր հավաքականում կան բարձրահասակ ֆուտբոլիստներ (Ռոման Բերեզովսկի, Սարգիս Հովհաննիսյան, Սարգիս Հովսեփյան, Միշել Տեր-Զաքարյան, Հարություն Վարդանյան, Վարդան Խաչատրյան, Արամայիս Տոնոյան), որոնք կարող են հակազդել մրցակիցներին օդային մենամարտերում:

Այսօր 9-րդ ընտրական խմբում եւս մեկ հանդիպում: Ուկրաինայի հավաքականը, որը գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը, կընդունի Պորտուգալիայի թիմին: Տեղին է վերհիշելու համար կլինի ընթերցողների ուշադրությանը ներկայացնել մրցաշարային աղյուսակը, առավել եւս, որ մեր հավաքականն առայժմ երկրորդ տեղում է:

Անհաշտ պայքար գնդակի համար իռլանդացի Նայջլ Ուորդինգթոնի եւ գերմանացի Յուրգեն Կլինսմանի միջեւ

Եվրոպական 9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուկրաինա	1	1	0	0	1-0	3
2. Հայաստան	1	0	1	0	0-0	1
3. Պորտուգալ.	1	0	1	0	0-0	1
4. Գերմանիա	0	0	0	0	0-0	0
5. Ալբանիա	0	0	0	0	0-0	0
6. Հ. Իռլանդիա	1	0	0	1	0-1	0

Այսօր եվրոպական մյուս խմբերում տեղի կունենան հետեւյալ խաղերը.

2-րդ խումբ.
Մոլդովա–Իտալիա
4-րդ խումբ
Լատվիա–Շոտլանդիա
Էստոնիա–Բելառուս
7-րդ խումբ
Ուելս–Հոլանդիա
Վաղը կմրցեն.
3-րդ խումբ
Ֆինլանդիա–Շվեյցարիա
6-րդ խումբ
Ֆարերյան կղզիներ–Հարավսլավիա

ՀԵԾԱՆՎԱՍՊՈՐՏ

Միգուել Ինդուրայն. «Ինձ ուզում էին հուղարկավորել, բայց ես դեռ պտտում եմ»

ԳՐԻԳՈՐ [illegible]
Վալանս, Ֆրանսիա

Անցյալ ամռանը շատերն սպասում էին իսպանացի աշխարհահռչակ հեծանվորդ Միգուել Ինդուրայնի 6-րդ անընդմեջ եւ ռեկորդային հաղթանակին «Տուր դը Ֆրանսի» մրցումներում: Մինչ այդ նա 5 անգամ տիրել էր այդ պատվավոր մրցանակին: Ինդուրայնի անհաջողությունն անսպասելի էր եւ զարմացրեց շատերին: Բայց վերջերս, երբ Միգուել Ինդուրայնը լքեց Իսպանիայի «Տուրը», դա ավելի մեծ զարմանք առաջացրեց նրա երկրպագուների մոտ: Իսպանիայում սա մեծ կասկած առաջացրեց եւ շատ թերթեր, նրանց թվում հանրահայտ As-ը, El Pais-ը, El Mundo-ն, Diario 16-ը, իրենց առաջին էջերում հարցնում էին. «Միգուելի մարզական կյանքը վերջացե՞լ է արդեն»: Անցած ամռանը Ֆրանսիայի հայտնի Վալանս քաղաքում «Տուր դը Ֆրանսի» մրցումների մի փուլում, տեղի «Ալբերիա» ընկերության անդամ Վարդգես Սիմոնյանը, որն ի դեպ ծնվել է Երեւանում, կարողացել էր «Ազգի» համար նկարել Իսպանիայի մեծ չեմպիոն Միգուել Ինդուրայնին: «Նա սիրալիր էր եւ գրեթե բարեկամաբար ընդունեց ինձ եւ բացատրեց, որ նկարեմ իրեն: Ես զգացի, որ Ինդուրայնն իրոք շատ հոգնած է», ասաց Վարդգես Սիմոնյանը:

Կես ճանապարհից լքելով Իսպանիայի «Տուրը», Ինդուրայնն ասաց, որ իրեն ժամանակին առողջական շատ խնդիրներ է ունեցել: «Ինձ ուզում էին հուղարկավորել, բայց ես դեռ պտտում եմ», այն լրագրողների հարցերին պատասխանեց Ինդուրայնը, որոնք նրան սպորտի համար «մահացած» մարդ էին համարում: «Բանեստո» հայտնի թիմի հեծանվորդը խոստովանում է, որ հաղթելով գրեթե բոլոր մրցումներում, արդեն զգվել է եւ իր մարզական կարիերայի համար այսօր նոր մարտահրավերներ է փնտրում: 1996 թ. Միգուել Ինդուրայնի համար ամենավատ տարին էր, մինչդեռ 1995-ը ամենահաջողն էր: Ի՞նչ կլինի 1997-ին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՖԻՖԱ-ն ուզում է փոխել իր գրասենյակը

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան ուզում է իր գրասենյակը հաստատել Ցյուրիխի շքեղ հյուրանոցներից մեկում:

Ճապոնիան ֆուտբոլային ուժեղագույն երկրների թվում

Ազգային հավաքականների ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակում առաջին անգամ 20 լավագույնների թվում հայտնվեց Ասիայի ծայրամասի ներկայացուցիչը: Այդ երկիրը Ճապոնիան է: Նախկին ցուցակը գլխավորում է Բրազիլիայի հավաքականը: Երկրորդ տեղում է Հայաստանի առաջիկա մրցակիցը՝ եվրոպայի չեմպիոն Գերմանիայի հավաքականը: Պորտուգալիայի ընտրանին 14-րդ տեղում է:

Ալեխի Լալասը պահանջում է մարզչի հրաժարականը

Աշխարհի 1994 թ. առաջնությունում աչքի ընկած ԱՄՆ հավաքականի կենտրոնական պաշտպան Ալեխի Լալասը երկու տարի հանդես գալով Իտալիայի «Պադովա» թիմում, վերադարձավ հայրենիք: Նրան հրավիրում է ԱՄՆ-ի առաջնության մասնակից 12 թիմերից մեկը՝ «Նյու Ինգլենդ Ռեւոլյուշընը»: Բայց Լալասը հայտարարեց, որ կհամաձայնի խաղալ այս թիմում, եթե մարզիչ Ֆրանկ Սթեֆինսոնը լքի այն: Այս մարզչի հետ Ալեխի Լալասը 1994 թ. աշխարհի առաջնության ժամանակ շատ խնդիրներ է ունեցել:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գերմանացիներն առաջարկում են Հայաստան-Գերմանիա խաղը տեղափոխել այլ երկիր

Ըստ «Իզվեստիա» թերթի հոկտեմբերի 3-ի համարի, գերմանացիներն առաջարկում են հոկտեմբերի 9-ին Երեւանում նախատեսված աշխարհի առաջնության Հայաստան-Գերմանիա խաղը տեղափոխել այլ երկիր, պատճառաբանելով իբր Հայաստանում քաղաքական անկայուն վիճակ է: Միաժամանակ «Իզվեստիա» թերթը նշում է, որ հոկտեմբերի 9-ին նախատեսված են մի շարք հանդիպումներ, որոնք խոստանում են շատ հետաքրքիր լինել: Նշելով Իտալիա-Վրաստան, Անգլիա-Լեհաստան, Չեխիա-Իսպանիա, Բոսնիա եւ Հերցեգովինա-Խորվաթիա զույգերին, «Իզվեստիան» հետաքրքիր է համարում նաեւ Հայաստան-Գերմանիա մրցավեճը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռոմարիոն եւ Ռոնալդոն տեր են կանգնում իսպանական առաջնությանը

Իսպանիայի ներքին առաջնության ընթացքն, ինչպես արդեն գրվել է, այս երկրի թիմերը շատ լուրջ համալրում են ստացել՝ հրավիրելով աշխարհի մեծ թվով առաջատար ֆուտբոլիստների, եւ այսօր շատերը նույնիսկ այն կարծիքին են, որ Իսպանիայի ազգային առաջնությունն աշխարհում ուժեղագույնն է: Արդեն տեղի է ունեցել 5 տուր, եւ հանրահայտ ֆուտբոլիստները, հատկապես բրազիլացիները, կտրուկ առանձնանում են: Այսպես, 1994 թ. աշխարհի ամենակրտսեր չեմպիոն Ռոնալդոն, որը հիմա 19 տարեկան է, «Էյնդհովենից» տեղափոխվելով «Բարսելոնա», փոխել է ակնեն Իսպանիայի առաջնությունը եւ արդեն դարձել է 5 գոլի հեղինակ ու գլխավորում է ռմբարկուների մրցույթը: 5-րդ տուրում «Բարսելոնը» հյուրընկալեց «Սարագոսային» եւ հաղթեց 5-3 հաշվով: Խաղին ներկա էր 34 հազար հանդիսական: Ռոնալդոն 53-րդ եւ 85-րդ րոպեներին դարձավ երկու գոլի հեղինակ: Այս անգամ «Բարսելոնի» կազմում բացակայում էր բուլղարացի անվանի ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոիչկովը: «Բարսելոնը» վստահորեն գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը, եւ նրա չեմպիոնության հարցը շատերի կարծիքով հենց սկզբից կանխված չի համարվում, քանի որ նրա նոր համալրումը շատ հզոր է եւ կազմն էլ անչափ ուժեղ: Համոզվելու համար կարող եք ծանոթանալ «Սարագոսայի» հետ խաղում «Բարսելոնի» կազմին:

Վիտոր Բայա-Լուիս Էնրիկե, Նադալ, Կուտո, Սերխի-Պոպեսկու, Գուարդիոլա, Ֆիգո, Ջովանի (Բաքերո, 86), Քանկլար (Դե Լա Պենյա, 62)-Ռոնալդո (Ամոր, 90):

Ռոմարիոն «Վալենսիայում»

Ինչպես հայտնի է, աշխարհի մեկ այլ չեմպիոն Ռոմարիոն, հիմա հանդես է գալիս «Վալենսիա» թիմում: Առաջին տուրում Ռոմարիոն մրցավարից դուրս չեկավ (մարզիչ Արագոնեսի հետ ունեցած խնդիրների պատճառով): Սակայն մասնակցելով հաջորդ չորս հանդիպումներին, բրազիլացի տաղանդավոր հարձակվողն արդեն չորս գնդակ է գրանցել իր անվան դիմաց: Հիշեցնենք, որ Ռոմարիոն մինչեւ Բրազիլիա վերադառնալը հանդես գալով «Բարսելոնում», միշտ աչքի է ընկել բարձր արդյունավետությամբ եւ դարձել է Իսպանիայի առաջնության ռմբարկու: «Վալենսիան» 5-րդ տուրում հյուրընկալեց «Կոմպոստելային» եւ հաղթեց 3-0 հաշվով: Ռոմարիոն վերջին րոպեի ընթացքում դարձավ երկու գոլի հեղինակ: «Վալենսիային» նույնպես համարում են բարձր տեղերի հավակնորդ, քանի որ այս թիմն էլ շատ լավ համալրում է ստացել: Ամենեւին պատահական չէ, որ «Վալենսիան» ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում առաջարկից հանեց այդ հեղինակավոր մրցաշարի նախորդ խաղարկության հաղթող «Բավարիային», ընդ որում, հանդիպումներից մեկում 3-0 հաշվով առավելության հասնելով Կլինսմանի թիմի նկատմամբ:

Այժմ է ընկնում բրազիլացի եւս մեկ ֆուտբոլիստ Ռիվալդոն, որը հանդես է գալիս «Դեպորտիվո լա Կորունյա» թիմում: Ռիվալդոն նույնպես դարձել է չորս գոլի հեղինակ: «Դեպորտիվոն» 5-րդ տուրում 2-1 հաշվով հաղթեց Սեւիլիայի «Բետիս» թիմին: Այս խաղին ներկա էր 47 հազար հանդիսական: Ռիվալդոն դարձավ 1 գոլի հեղինակ: Ավելորդ չէ նշել, որ «Դեպորտիվոյի» կազմում հանդես է գալիս բրազիլացի եւս մեկ աշխարհի չեմպիոն Մաուրո Սիլվան, ինչպես նաեւ Դոնատոն:

Իսպանիայի առաջնության մրցաշարային աղյուսակը 5 տուրից հետո.

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բարսելոնա	5	4	1	0	15-9	13
2. Դեպորտիվո	5	3	2	0	10-3	11
3. Ռեալ Մ.	5	3	2	0	9-4	11
4. Բետիս	5	3	1	1	10-3	10
5. Տեներիֆե	5	3	0	2	14-4	9
6. Ռեալ Օ.	5	3	0	2	9-7	9
7. Ռեալ Ս.	5	2	2	1	5-4	8
8. Էսպանյոլ	5	2	1	2	11-8	7
9. Վալենսիա	5	2	1	2	8-6	7
10. Վալյադոլիդ	5	2	1	2	5-3	7
11. Լոգրոնես	5	2	1	2	6-7	7
12. Ռասինգ	5	2	1	2	6-8	7
13. Ատլետիկ Բ.	5	2	1	2	7-10	7
14. Խիխոն	5	2	1	2	6-10	7
15. Ռայո	5	2	0	3	9-6	6
16. Ատլետիկո Մ.	4	2	0	2	6-5	6
17. Սարագոսա	5	1	2	2	8-11	5
18. Սելտա Վիգո	5	1	1	3	3-8	4
19. Սեւիլիա	4	1	0	3	3-5	3
20. Կոմպոստ.	4	1	0	3	4-12	3
21. Հերկուլես	4	1	0	3	2-10	3
22. Էքստրեմադ.	5	0	0	5	2-15	0

Ռուբրիկը վարում է
[illegible]

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՓԱՐԻԶ

Հայաստանն իր փորձը հաղորդում է Եվրոպային եւ հակառակը

ՀՀ պատվիրակությունը ժամանեց Փարիզ

Գյումրեցիներ Արմենուհի Կիրակոսյանն ու Լյուսյա Գեւորգյանը 1988 թ. աղետալի դեկտեմբերին մեկ շաբաթ մնացել էին փլատակների տակ եւ այդ գերությունից նրանց փրկեցին ֆրանսիացի փրկարարները: Այսօր նրանք ժամանել են այստեղ՝ Փարիզ, հանդիպելու փրկիչներին եւ ֆրանսիական ու եվրոպական համագործակցությամբ կրկին դասընթաց իրենց փրկարար մշակութային մասին: Ֆրանսիացի փրկարարները գտան նրանց այս տարվա հուլիսին Երեւանում տեղի ունեցած միջազգային սեմինարի ժամանակ:

Այս օրերին Փարիզում անց է կացվում Եվրոպայի խորհրդի բնական ու տեխնոլոգիական խոշոր աղետների կանխարգելման բաց մասնակի համաձայնագրի անդամ պետությունների ներկայացուցիչների հերթական հանդիպումը: Այս առիթով Ֆրանսիայի մայրաքաղաք է ժամանել Հայաստանի պատվիրակությունը հանրապետության արտակարգ իրավիճակների վարչության պետ նախարար Սեդրակ Բաղդասարյանի գլխավորությամբ: Մեզ հետ զրուցելիս նա նշեց, որ Հայաստանն ակտիվորեն մասնակցում է եվրոպական միության ծրագրերին բնական ու տեխնոլոգիական աղետների կանխարգելման, վնասի նվազեցման, դրանց ընթացքում բնակչության կյանքի, մարդկանց ու դեսպանության գույքի պաշտպանության ուղղությամբ:

Նախարարը հիշեցրեց, որ մեր հանրապետությունում ստեղծվել է աղետների հիմնահարցերով զբաղվող եվրոպական կենտրոններից մեկը՝ Փրկարարների միջտարածաշրջանային համակարգող կենտրոնը: Ըստ Ս. Բաղդասարյանի, Հայաստանը գտնվում է մի տարածաշրջանում, որ առկա է երկրաշարժերի, սողանքների, սելավների, ծնհոսքերի, փոթորիկների եւ այլ աղետների վտանգը, բացի այդ ատոմակայանն ու քիմիական արդյունաբերությունը եւս տեխնոլոգիական վտանգների աղբյուր են: Նախարարն ընդգծեց, որ այսօրվա դժվար տնտեսական պայմաններում ՀՀ կառավարությունը միջոցներ հայթայթեց եւ կայացրեց որոշում բալետ ուսումնական հաստատություններում (դպրոցից մինչեւ բուհ) «Քաղաքացիական պաշտպանության ու արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր» առարկայի դասավանդում ներմուծելու մասին:

Փարիզյան հանդիպման ժամանակ կքննարկվի զանգվածային լրատվության միջոցների դերը խոշոր աղետների ժամանակ: Այդ դերը երկակի է, համոզված է Ս. Բաղդասարյանը. մի կողմից մամուլը կարող է մեծ դեր խաղալ բնակչության ուսուցման, ազդարարման, պաշտպանության կազմակերպման, միաժամանակ, տագնապ ու խուճապ տարածել աղետների դեպքում:

Հայաստանի պատվիրակության կազմում Փարիզ ժամանած ՀՀ արտակարգ իրավիճակների վարչության կառքերի վերապատրաստման ինստիտուտի տնօրեն Համլետ Մաթեւոսյանն ու փրկարարների պատրաստման Երեւանի եվրոպական միջտարածաշրջանային կենտրոնի գործադիր քարտուղար Էդուարդ Խոջայանը հանդիպումներ կանցկացնեն ֆրանսիական մասնագիտացված հաստատությունների, մասնավորապես, քաղաքացիական պաշտպանության զորքի կադրերի պատրաստման ֆրանսիական ազգային ինստիտուտի ղեկավարության հետ: ՀՀ պատվիրակությունը հանդիպում անցկացրեց Եվրոպայի խորհրդի բաց մասնակի համաձայնագրի գործադիր քարտուղար Ժան-Պիեռ Մասյուեի հետ: Պատվիրակությունը այցելեց Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպանատուն եւ զրույց ունեցավ ՀՀ դեսպան Վիգեն Չիթեչյանի հետ:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հատուկ թղթակից, «Ազգի» համար

ԳՈՐԾՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆ

Վիսքոնթ Գոուենը կարեւորում է Հայաստանի ավիափոխադրական դերը

Կրացվի նաեւ Երեւան-Լոնդոն-Երեւան չվերթը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օրերս Հայաստան այցելած Մեծ Բրիտանիայի կառավարական պատվիրակության ղեկավար Վիսքոնթ Գոուենը ՀՀ առեւտրի, սպասարկումների եւ զբոսաշրջության նախարար Վահան Մելքոնյանի հետ հանդիպման ժամանակ հայտնեց Հայաստանի հետ տնտեսական գործունեություն ծավալելու Մեծ Բրիտանիայի պատրաստակամության մասին: Ըստ նախարարության լրատվական ծառայության հաղորդագրության, տրն. Գոուենը, որը միաժամանակ Մեծ Բրիտանիայի տրանսպորտային հարցերով պառլամենտական քարտուղարն է, Վ. Մելքոնյանի հետ հանդիպման ժամանակ կարեւորեց Հայաստանի բարենպաստ ավիափոխադրական դերը: Այն հնարավորություն կտա առեւտրի ու տեխնոլոգիաների հոսք կազմակերպել արեւմտյան երկրներից Չինաստան եւ Կենտրոնական Ասիայի այլ երկրներ:

Ներկայացնելով Հայաստանի առեւտրատնտեսական ներկա վիճակը Վ. Մելքոնյանը նշեց տրանսպորտային խնդիրների լուծման մեծ նշանակությունը տնտեսական համագործակցության բնագավառում եւ հույս հայտնեց, որ բարձրաստիճան հյուրի այցը կնպաստի այդ ոլորտում հայ-բրիտանական համագործակցության զարգացմանը:

Նույն օրը Մեծ Բրիտանիայի պատվիրակությունն ընդունեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Հայաստանում գտնվող Մեծ Բրիտանիայի կառավարական պատվիրակությունն այսօր հյուրընկալվեց ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչությունում:

Վարչության պետ Շահեն Պետրոսյանը հյուրերին ծանոթացրեց հանրապետությունում այսօր իրականացվող ավիացիոն քաղաքականությանը, արդեն ավարտին հասած բարեփոխումների արդյունքներին եւ հետագա անելիքներին: Նշվեցին բրիտանական այն ընկերությունները, որոնց հետ համագործակցում են «Զվարթնոց» օդանավակայանը, «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերությունը:

Հյուրերը շրջեցին օդանավակայանի տարածքում, ծանոթացան օդանավերի վիճակին, գործող ծառայություններին:

Պատվիրակության անդամների եւ Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Դ. Միլլերի համար հաճելի անակնկալ էր այն լուրը, որ բացվելու է Երեւան-Լոնդոն-Երեւան չվերթը, որն իրականացնելու է «Արմավիա» ավիաընկերությունը 1997 թ. տարվա 1-ից: Այս նոր կամուրջը, անկասկած, կնպաստի այսօր արդեն մեկնարկող ծրագրերի, համագործակցության հիմքերի զարգացմանն ու իրականացմանը:

ԱՇԽԱՐՀ

Ցեղասպանությունից տուժած 1 մլն փախստականների բախտը անորոշ է

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA: Զաիրը հայտնեց ավելի քան 1 միլիոն ռուանդացի եւ բուրունդիացի փախստականների վտարելու իր մտադրության մասին, եթե նրանք չհամաձայնեն կամավոր թողնել-հեռանալ երկրից: Զաիրի արտգործնախարար Կիկիսվա Թումանսին Նյու Յորքում, ՄԱԿ-ի գլխավոր վեհաժողովում հայտարարեց, որ իր երկիրը տուժել է փախստականների կուտակումից եւ միջազգային ոչ մի օգնություն չի ստացել: Թումանսին ասաց, որ 100 հազարավոր ռուանդացիների փախուստի պատճառ դարձած Ռուանդայում տեղի ունեցած ցեղասպանությունից 2 տարի հետո էլ ոչ մի նախանշան չկա, թե իրավիճակն այդ երկրում կարգավորվում է:

Շվեդիայի վարչապետ Ուլոֆ Պալմեի սպանության գաղտնիքը պարզվե՞ց

4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOS: Հարավաֆրիկյան Հանրապետության նախագահ Նելսոն Մանդելան պարտավորվեց դատական պատասխանատվության կանչել հարավաֆրիկյան բոլոր այն խաղափոխներին, ովքեր հնարավոր է, որ 86 թվականին մասնակից են եղել Շվեդիայի վարչապետ Ուլոֆ Պալմեի սպանությանը: Մանդելայի հայտարարությունը հետեւեց առարտեխիդի ժամանակվա ՀԱՀ-ի ոստիկանության հատուկ ջոկատների այժմ բանտում գտնվող 2 անդամների վերջերս կատարված այն ոտնձգումից հետո, թե ՀԱՀ-ի 2 նախկին գործակալներ Գրեգ Ուիլյամսոնն ու Էնթոնի Ուայթը մասնակցություն են ունեցել Պալմեի սպանությանը: Հինգ 2 անձնավորությունն էլ հերքեցին այդ մեղադրանքը: Շվեդիայի կառավարությունը Պրետորիա է ուղարկել քննիչներ: Ուլոֆ Պալմեն ապարտեիդի կատաղի բնդդեմն էր:

Կարգելվե՞ն վերջապես հակահետեւակային ականները

4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA: Շուրջ 70 երկրների ներկայացուցիչներ նիստ են գումարել Կանադայի մայրաքաղաք Օտտավայում, որպեսզի հասնեն հակահետեւակային ականների արգելմանը: Ըստ որոշ տվյալների, յուրաքանչյուր շաբաթ շուրջ 500 մարդ է զոհվում կամ հաշմվում ականների պայթյուններից: Օտտավայի կոնֆերանսում ներկայացված ոչ բոլոր երկրներն են ցանկանում հակահետեւակային ականների լիակատար արգելում: Կանադայի արտգործնախարար Լոիդ Աքսուորթին պատգամավորներին ասաց, որ միջազգային հասարակայնությունը տանուլ է տալիս պայքարը հակահետեւակային ականների հետ:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Նախագահ Քլինթոնը ստորագրեց արտասահմանյան օգնության օրինագիծը

Սկիզբը էջ 1

Ներկայիս արգելքը Ադրբեջանին կառավարական օգնության հատկացման շուրջ, որը հայտնի է որպես 907 հոդված, պահպանվում է չնայած որոշ ջանքով մեղմացված: ԱՄՆ-ի ոչ կառավարական կազմակերպություններին թույլատրվում է օգտագործել Ադրբեջանի կառավարության կառույցների միջոցառումներին «Ադրբեջանի, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղի» տարածքում գտնվող մարդկանց մարդասիրական օգնության առաքման համար: Համաժողովի մասնակիցները որոշ վերացրել են Ադրբեջանին եւ Լեռնային Ղարաբաղին 74 հազար բնակչությամբ համամասնական օգնության տրամադրման շուրջ Պալլասի կողմից ընդունված օրինագիծը տակ են, որ դրա իրագործումը կկանխարգելի Լեռնային Ղարաբաղի անկախ կարգավիճակը «ճանաչելու հեգնանքով, վերջապես ընդունված օրինագիծը Ղարաբաղին որպես Ադրբեջանի մի շրջան է կանխորոշում», հայտարարել է Անմիջապես հայկական համագումարը:

ԱՄՆ-ի կողմից Թուրքիային տրամադրվող տնտեսական օժանդակության ֆոնդերը սահմանափակվել են 22 միլիոնով, դա բխայրվել է կոնգրեսմեն Պորտերի կողմից Պալլասի եւ Սենատի մասնակցությամբ համաձայնվում: Այս գումարը Քլինտոնի վարչակազմի կողմից առաջարկված գումարի կեսից քիչ է:

«Կասպյան շրջանի էներգետիկ զարգացման» շուրջ հոդվածը ներառվել է օրինագծում: Նրանում ԱՄՆ-ի կառավարությունը կոչ է արվում «գործողություններ ոլորտ մեկնել Կասպից ծովից նավթի արդյունահանման ու ԱՄՆ եւ այլ արեւմտյան ընկերների փոխադրումը օժանդակելու եւ արագացնելու համար»: Պարզ չէ, թե այս արտահայտությունը, որը ավելացվել էր Պալլասի եւ Սենատի մասնակցությամբ համաձայնված արդյունքում, ինչպիսի հետեւանքներ կբերի:

ԱՀՀ-ի տնօրենների խորհրդի նախագահ Կարոլ Բագրատյանը ասվել է «Նախագահ Քլինթոնի կողմից ստորագրված օտարերկրյա օգնության շուրջ օրինագիծը վկայում է Հայաստանի եւ այդ տարածաշրջանի նկատմամբ ԱՄՆ-ի դրական տրամադրվածության մասին»:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Բորիսը 6 գեներալ թոշակի է ուղարկել

4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC, REI: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնեց, որ նախագահ Բորիս Ելցինը զբաղեցրած պաշտոններից 6 հիմնական գեներալ է ազատել: Պաշտպանության նախարարության իր անունը չհրապարակած մի ներկայացուցիչ ասաց, որ գեներալները հեռացվել են նախագահի երեկ հրապարակված հրամանագրով: Հրամանագրում, մասնավորապես, նշված են Ռուսաստանի օդային ուժերի հրամանատար գեներալ-գնդապետ Եվգենի Պոդկոլզինի, Ռուսաստանի ցամաքային ուժերի հրամանատար գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Իվանովի եւ գեներալական անձնակազմի փոխղեկավար գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Ժուրբենկոյի անունները: Ռուսաստանի պաշտպանության խորհուրդն այսօր Մոսկվայում իր առաջին նիստն անցկացրեց քննարկելու խնդիրը եւ բանակի նյութական վիճակը: Նիստում նախագահում էր վարչապետ Չեռնոմիրդինը, իսկ Ալեքսանդր Լեբեդն անհայտ պատճառներով բացակայում էր: Ինչպես Ալեքսանդր Լեբեդը, այնպես էլ Իգոր Ռոդիոնովը կառավարությունից պահանջում են ավելացնել բանակի կարիքների համար նախատեսված բյուջեի չափաբաժինը: Թոշակի ուղարկված 6 գեներալները դեմ էին բանակի թվաքանակի կրճատմանը, որն առաջարկել էր Լեբեդը՝ բանակի ֆինանսական դժվարությունները մեղմելու համար: Ռուսաստանի կառավարությունը մտադիր է 300 հազարով կրճատել զինված ուժերի թվաքանակը:

«ԱՆԻ-90» Լ. Տ. Ը-Ն ԿԱՏԱՐՈՒՄ Է ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ
ԱՎՏՈԴՈՂԵՐԻ ԵՐԱՇԽԻՔՈՎ ՎՐԱՔԱՇ

ՀԱՍՑԵՆ ՉԵԽՈՎԻ 18, ՀԵՌ. 461676 424773

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
յոթ վանդակներ
նախատեսված մինչեւ
5000 ֊ի համար:
Զանգահարել 58.18.41,
ժամը 14-ից հետո:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ
Մեծ հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Փոքր հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Բանկային հաշվապահական համակարգ
Տնտեսական վերլուծական ծրագրեր
«Հայկական Ծրագրեր» Ընկերության մշակած հաշվապահական համակարգերը բավարարում են հաշվապահության վարելու միջազգային պահանջներին:
Ընկերությունը ներդնում է համակարգերը Պատվիրատուների մոտ, կատարում է երկարաժամկետ սպասարկում:
Ձեռք բերեք այս համակարգերը Ձեր հիմնարկի, Ձեր հաշվապահի եւ Ձեզ համար:
Հասցեն Հերացու փ. 7
Հեռ. 56-13-38

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»: